

Teze Hospodářské strategie České republiky 2020–2030

17. 1. 2020

Obsah

Úvod	3
Východiska hospodářské strategie	4
Historický kontext.....	4
Produktivita a konkurenceschopnost.....	5
Pozice ČR v mezinárodním srovnání, globální konkurenceschopnost	7
Klíčové trendy a jejich dopady na Českou republiku.....	8
Globální kontext a udržitelný rozvoj.....	10
Evropský rozměr	10
Požadavky pro formulování vize.....	11
Vize a cíl	12
Oblasti hospodářské strategie	13
Pilíř 1: Průmysl, stavebnictví a suroviny	15
Pilíř 2: Doprava	16
Pilíř 3: Energetika.....	17
Pilíř 4: Vzdělávání a trh práce	18
Pilíř 5: Podnikání a obchod	19
Pilíř 6: Výzkum, vývoj, inovace a digitalizace.....	20
Pilíř 7: Regiony, krajina a zemědělství	21
Pilíř 8: Zdraví.....	22
Nástin implementace strategie	23
Organizace tvorby strategie	24
Struktura a složení projektového týmu	24
Náklady na tvorbu strategie	24
Zainterесované strany	24
Aktivity a rámcový harmonogram tvorby strategie	25
Zajištění implementace	25
Rizika tvorby strategie	25
Návrh dalšího postupu	25
Příloha - Pozice ČR v mezinárodním srovnání konkurenceschopnosti dle Světového ekonomického fóra	26

Úvod

Ještě donedávna chyběla naší zemi jasná hospodářská vize. Sice jsme disponovali desítkami strategických dokumentů, většina z nich ale končila v akademických nebo ministerských šuplících, pouze ojediněle se pracovalo s dlouhodobými cíli, které by měly nadčasový charakter a které by byly sdíleny a aplikovány jinými vládami než těmi, které je vytvořily. Výsledkem bylo, že se plány tvořily izolovaně na jednotlivých ministerstvech, chyběla koncentrace strategických cílů pod jednou střechou a provázání s různými oblastmi hospodářství.

Změna nastala v roce 2019, kdy jsme představili Inovační strategii, která zcela změnila priority České republiky a která sjednotila postup rozhodujících institucí v oblasti podpory výzkumu, vývoje a inovací. Zavedl se nový systém řízení vědy ve smyslu jejího financování a hodnocení, zahájila se aktivita vytváření prostředí pro rozjezd startupů, změnil se systém investiční politiky spojené s výzkumem a budováním chytré infrastruktury, založené na 5G nebo umělé inteligenci. Vše se navíc propojilo se systémem vzdělávání, rozjelo se zavádění polytechnické výuky na všechny stupně škol. A změnila se i prezentace České republiky. Inovační strategie ukotvila novou značku „Czech Republic: The Country For The Future,“ která představuje naší zemi jako sebevědomý stát, se vzdělanými jedinci, s inovativními společnostmi, špičkovými vědci a průmyslovým prostředím, založeném na nejpokročilejších technologiích.

Úspěch Inovační strategie předčil naše očekávání, s novými prioritami a pojetím prezentace naší země se ztotožňují jak státní instituce, tak podnikatelé, vědci i akademičtí pracovníci. Země pro budoucnost se stává nejen technologickou, ale i národní značkou a díky důslednému řízení orientovanému na výsledek propojujeme svět byznysu, vědy a vzdělávání.

Inovační strategie se proto logicky stává základem pro hospodářskou vizi České republiky. Ta je založena na udržení silné průmyslové základny a energeticky soběstačné ekonomiky s vysokou přidanou hodnotou, připravenou na nejpokročilejší technologie, které se stanou základem posilování konkurenceschopnosti a růstu životní úrovně. K tomu potřebujeme bezezbytku naplňovat cíle Inovační strategie a propojovat její pilíře s průmyslem, zemědělstvím, obchodem a službami, a to na všech úrovních.

Cílem tohoto dokumentu je formulovat teze hospodářské strategie pro Českou republiku do roku 2030 a nastínit parametry strategie samotné. Nikoliv ve smyslu tvorby nových dokumentů, ale naopak ve snaze pracovat s tím, co již bylo vytvořeno a k tomu přidat nezbytné. Naší ambicí je stávající strategie zásadně zredukovat, provázat, aktualizovat ve vazbě na priority země a zastřešit ve smyslu důsledného řízení.

Základem připravované hospodářské vize je Inovační strategie ČR 2019-2030, inspirací hospodářské vize jsou skandinávské země, Nizozemsko, Švýcarsko nebo např. Irsko, tedy státy, které velmi úspěšně postavily prosperitu na spolupráci vědy s průmyslem a obchodem.

Tento materiál předchází samotné Hospodářské strategii do roku 2030, jejímž klíčovým prvkem se stane její implementační část, založená na konkrétních cílech, spojených s řízením, časováním, návazností na finanční zdroje, pravidelném monitoringu a vyhodnocování.

Za zcela zásadní považujeme skutečnost, že na formulování hospodářské vize se aktivně podílí nejvýznamnější zástupci zaměstnavatelů, malých a středních podniků a živnostníků, odborů, akademických a vědeckých institucí, dotčených ministerstev a zástupců regionů. Vytváříme tím předpoklad její kontinuity i za horizont současné vlády.

Karel Havlíček, místopředseda vlády pro hospodářství a ministr průmyslu a obchodu

Východiska hospodářské strategie

Historický kontext

Na začátku minulého století bylo území dnešní České republiky jednou z hospodářsky nejrozvinutějších částí Evropy, kam se soustředil průmysl Rakouska-Uherska. **Po vzniku Československa v roce 1918** se za prvních dvacet let existence naše ekonomika **nacházela v elitní světové desítce v několika odvětvích**. Textilní, obuvnický a sklářský průmysl byly na špičkové světové úrovni. Rozvíjel se také strojírenský, elektrotechnický a energetický průmysl. Po druhé světové válce došlo s **nástupem socialistického zřízení** ke změnám v československém hospodářství. Podniky byly zestátněny a hospodářství začalo být řízeno centrálně na základě celostátního hospodářského plánu. Československé hospodářství se začalo orientovat směrem na východ a na těžký průmysl, který byl náročný na suroviny a energie. Byly vytvořeny gigantické, monopolní výrobní kapacity, potlačena kvalitativní stránka věci - systém, který nemohl obstát v následném tržním testu. Tím byly také definovány základní problémy, kterým hospodářství čelilo a čelí v porevoluční éře. Právě zde je historický kořen některých slabých míst, jako například nízká produktivita práce, nízká přidaná hodnota apod. Česká republika tak dodnes čelí historickému gapu kapitálových investic a budování obchodních a konkurenčních pozic. Po pádu socialismu v roce 1989 Československo nastoupilo **etapu návratu k tržní ekonomice**, s cílem vrátit se mezi hospodářsky vyspělé země, kam patřilo před nástupem socialistického zřízení. K 1. lednu 1993 se Československo rozdělilo na dva samostatné státy. Oddělená česká ekonomika se musela vyrovnávat jak se změnami na světových trzích, tak se změnami spojenými s rozpadem československého státu. **Nově vzniklá Česká republika** pokračovala v započaté **transformaci ekonomiky**, v roce 1995 se jako první ze zemí střední a východní Evropy stala členskou zemí OECD a v roce 2004 se stala **členem Evropské unie**. Z ekonomického hlediska to znamenalo nejen celkové zlepšení mezinárodního postavení a odstranění překážek v zahraničním obchodu, ale i možnost rychlejší konvergence k vyspělým zemím, silnější příliv zahraničních investic, příliv prostředků ze strukturálních fondů EU na rozvoj odvětví a regionů, možnost našich občanů stěhovat se za prací do jiného státu společenství či příležitost mladých lidí studovat na evropských školách. Zásadní pozitivní vliv na české hospodářství znamenal přístup na vnitřní trh EU, což se projevilo přebytkem naší obchodní bilance. Vstup do EU ale přinesl i vyšší míru regulací a zasahování evropských institucí do právního, sociálního a ekonomického prostředí ČR.

Poměrně mladá česká ekonomika si ve své historii prošla třemi recesemi, nyní setrvává **roste již šestým rokem v řadě**. Ekonomika dosahuje **přebytku ve veřejných financích** i v zahraničním obchodě. Úspěšně se jí daří **snížovat veřejné zadlužení**, které patří mezi jedno z nejnižších mezi vyspělými ekonomikami. **Finanční sektor** je vlivem konzervativní obchodní politiky bank, konzervativního přístupu občanů i zásluhou obezřetnostní politiky České národní banky **stabilní**, vysoce ziskový a odolný vůči možným domácím i vnějším šokům. Cenová stabilita, a to vnitřní i vnější, spolu s **rekordně nízkou nezaměstnaností**, jsou dalšími atributy solidního makroekonomického vývoje české ekonomiky. **Makroekonomická stabilita je vysoce hodnocena** v různých žebříčcích srovnávající vývoj v České republice a okolním světě.

Přes řadu nesporných úspěchů však **tuzemské ekonomice hrozí, že by mohla uvíznout v pasti středního příjmu**, tj. v situaci, kdy země na jednu stranu zbohatne, na druhou stranu však přijde o své dosavadní konkurenční výhody.

Funkčnost české ekonomiky naráží na limity dané strukturou vytvořenou v 90. letech a na přelomu tisíciletí, která je již překonaná. Tehdy odpovídala okolnostem, podmínkám a potřebám (rychlá privatizace v těžce podkapitalizovaných podmínkách, masivní příliv přímých zahraničních investic).

Přes relativní vnitřní makroekonomickou stabilitu je ČR vysoce citlivá na vnější rizika, která se přímo či nepřímo projeví významně i do výkonu ekonomiky. ČR se proto musí zaměřit na maximální využití svých specifických výhod jako je průmyslové a výzkumné zázemí, nesmí stavět svou pozici na pouze cenové konkurenci a musí se zaměřit na vyšší propojování výzkumu s praxí, na rychlý rozvoj digitalizace a budování tzv. chytré infrastruktury. Proto se vláda rozhodla ke konkrétním krokům a v roce 2019 schválila Inovační strategii ČR 2019-2030, která se stává hlavním východiskem budoucí hospodářské vize.

Geopolitické změny a nárůst protekcionismu v zahraničním obchodě představují rovněž hrozby pro malou otevřenou ekonomiku České republiky. Zpomalování světového obchodu má negativní dopad na domácí ekonomiku, která je významně propojena v globálních produkčních řetězcích. Rovněž pozice firem v hodnotových řetězcích je jedním z důvodů generování nižší přidané hodnoty. Přidaná hodnota je realizována především ve výrobní fázi, zatímco ziskovější předvýrobní (výzkum, vývoj) a povýrobní fáze (servis, prodej) má v zemi v mnoha případech spíše druhořadou úlohu.

Tuzemská ekonomika v současnosti stojí před řadou výzev, mezi které patří stárnutí populace, rostoucí význam služeb, digitální revoluce či klimaticko-energetické změny, které by mohly snížit konkurenceschopnost domácích podniků. Úkolem vlády je vytvořit takové podmínky, aby regulace pozici českých podniků v globální konkurenceschopnosti nezhoršovala, naopak, aby předpoklady spojené s technologickým, vzdělávacím a vědeckým prostředím byly přeměněny v posilování mezinárodní pozice ČR.

Produktivita a konkurenceschopnost

Česká ekonomika je pozitivně hodnocena v řadě oblastí, které vytváří základní předpoklady pro hospodářský růst. Výborně si stojí v oblastech bezpečnosti, makroekonomické stability, robotiky, podpoře zahraničního obchodu. Pro zvyšování produktivity a konkurenceschopnosti se však neobejde bez reformního úsilí v řadě dalších oblastí.

Rozdíly v bohatství zemí, vyjádřené hrubým domácím produktem na obyvatele, jsou odrazem především rozdílů v produktivitě práce. Ty jsou výsledkem kvalitativních změn v lidských zdrojích, uplatnění výzkumu a vývoje, výrobové i technologické inovaci, zlepšení organizace práce a manažerských dovednostech. Také trendy v digitalizaci a s tím spojené společenské změny mají velký potenciál ovlivnit produktivitu práce, stejně tak jako míra regulatoriky, která je v ČR stále vysoká, na což upozorňují světové žebříčky konkurenceschopnosti. Hospodářská strategie by se měla zaměřit mj. na zvyšování produktivity práce. Mezi kýžené změny v lidských zdrojích lze zařadit také zlepšení vědomí vlastní zodpovědnosti za svou životní situaci.

V roce 2018 dosáhla ekonomická úroveň České republiky (ČR) přibližně 86 % eurozóny, 75 % úrovně Německa, respektive 72 % úrovně Rakouska. Oproti tomu průměrný výdělek při srovnatelných cenových hladinách zaostává více. V roce 2018 činila průměrná česká mzda zhruba 63 % průměrné mzdy v Německu, v porovnání s Rakouskem pak byly české výděly ještě mírně nižší. Zároveň přibližně v roce 2016 došlo k opětovnému nastartování konvergence průměrných mezd na úrovni temp obvyklých před hospodářskou krizí. Náklady práce, bez zvážení odlišných cenových hladin, v ČR dosáhly v průměru roku 2018 na úroveň 46 % průměru EU-28. Česká republika má v současnosti nejvyšší nezaměstnanost v EU-28, přičemž nedostatek zaměstnanců, ve spojení se zvyšováním platů ve veřejné sféře a zvyšováním minimální mzdy, se na trhu práce v minulých letech projevil výraznou akcelerací mezd a platů.

Česká ekonomika dosáhla v posledních deseti letech průměrného ročního růstu produktivity práce 1,2 %. Tento výsledek nejvíce ovlivnil vzhledem ke své váze průmysl, zejména zpracovatelský, ve kterém produktivita v průměru rostla o 2,7 %. Solidně si vedla většina odvětví služeb, zejména peněžnictví

a pojišťovnictví s růstem o 4 % a dále informační a komunikační činnosti, ve kterých se produktivita práce zvýšila o 2 %. Celkový růst produktivity nejvíce zbrzdilo stavebnictví růstem o 0,5 %. V tomto období zároveň výrazně klesala produktivita práce v průmyslových odvětvích vně zpracovatelského průmyslu, tedy v hornictví, energetice, zásobování vodou a distribučních odvětvích, a to v průměru o více než 4 % ročně.

Příčiny pomalého růstu produktivity práce nejsou nové a spočívají zejména v převaze výrob s nízkou přidanou hodnotou (jedná se o tzv. faktor „levné ekonomiky“), tak i nízké produktivitě v oblasti služeb, stavebnictví a veřejné správy. Tuzemský průmysl je silně integrován do globálních hodnotových řetězců, aktivity podniků jsou však v těchto řetězcích ve velké míře koncentrovány do produkčních článků, které mají často pouze kompletační či montážní charakter. Dalším důvodem nízké produktivity jsou i ceny české produkce, které jsou určovány zahraničními mateřskými společnostmi. Mnohé firmy jsou v postavení subdodavatelů a ceny nemohou snadno měnit. Zároveň je však nezbytné uvést, že zahraniční firmy přinášejí do země klíčové know-how a investice a jejich produktivita a tvorba ekonomického zisku je obecně vyšší než u domácích podniků.

Východiskem ze současné situace je vytvoření příznivého socioekonomického prostředí pro posun do předvýrobních a povýrobních aktivit, s vyšší přidanou hodnotou. Tím klade vysoké nároky na rozvoj inovací, zapojení výzkumu a vývoje do praxe, financování a logistiku. Tento proces by mohlo uspíšit zavádění nových technologií. Je proto třeba rozšířit nabídku studijních programů s ohledem na rozvoj inovativního potenciálu a zvýšit jejich atraktivitu pro studenty a uchazeče. Bez tohoto posunu se nebude vysokým školám dařit naplno využívat potenciálu propojení s výzkumem soukromého sektoru, které je jedním ze základních nosných prvků vzniku nových technologií. Je zřejmé, že kromě výrobních faktorů práce a kapitálu začínají být významným faktorem rozvoje data a informace a schopnost s nimi pracovat. I proto se stává v roce 2019 nosným tématem pokročilých technologií naší země oblast umělé inteligence, ke které vytvořilo Ministerstvo průmyslu a obchodu ucelený systém podpory v podobě Národní strategie umělé inteligence.

Také státní správa musí přispívat k vytváření prostředí vstřícného k inovacím a podnikání, nesmí být bariérou růstu pro soukromý sektor, naopak by měla být i spouštěčem změn v oblastech, kde je to účelné. Úroveň administrativního zatížení podnikání je vysoká, zejména z hlediska procedur.

Nedostatečné financování začínajících firem (start-upů) prostřednictvím venture kapitálu patří také mezi oblasti hodné zřetele. Česká republika zaostává za svými konkurenty také ve stabilitě právního rámce a důvěře v politiku a instituce.

Přijetí opatření na podporu produktivity práce v ČR považuje za vysoce aktuální také OECD. Navrhuje zejména vytvořit vládní programy spolufinancování grantů a zvýšení fiskálních pobídek pro výdaje na výzkum a vývoj v podnikatelské sféře, zintenzivnit úsilí o sjednocení koncepcí, hodnocení a koordinace politik výzkumu, vývoje a inovací do jediné instituce a urychlit vytváření fondů a záručních programů na podporu malých a středních podniků a inovací. Za tímto účelem byl v letech 2018-19 vládní Radou pro výzkum, vývoj a inovace 2018- 2019 zaveden úplně nový systém financování a hodnocení výzkumu a současně navýšen program záručních systémů pro malé a střední firmy, poskytovaný Českomoravskou záruční a rozvojovou bankou.

Zvyšování produktivity práce je třeba chápat jako primární zdroj dlouhodobě udržitelného hospodářského růstu. V situaci, kdy domácí ekonomika vzhledem k nerovnováze na trhu práce narazila na hranice svého růstu, jsou východiskem inovace a na nich založený růst produktivity a konkurenceschopnosti.

Pozice ČR v mezinárodním srovnání, globální konkurenceschopnost

Pozice v hodnocení konkurenceschopnosti

Mezinárodní konkurenceschopnost je jedním z klíčových indikátorů pro sledování a vyhodnocení úspěšnosti zvolené hospodářské strategie. Konkurenceschopnost státu je ovlivněna širokou škálou faktorů, které přispívají k atraktivitě země v mezinárodním prostředí. Konkurenceschopnost je důležitým ukazatelem ekonomické síly státu, jenž také odráží blahobyt obyvatelstva. Jakkoliv je měření konkurenceschopnosti napříč různými sektory a oblastmi ekonomiky obtížné, sestavuje Světové ekonomické fórum již od roku 2004 žebříček zemí na základě vlastního indexu globální konkurenceschopnosti.

Index poskytuje celistvý pohled na ekonomiku, čímž pomáhá tvůrcům hospodářské politiky se stanovováním cílů hospodářské strategie a monitorováním pokroku. V jádru indexu přitom nadále zůstává prvek konkurenceschopnosti jako základní faktor ekonomického růstu. S ohledem na komplexnost, detailní členění a mezinárodní porovnatelnost byl index globální konkurenceschopnosti Světového ekonomického fóra zvolen za klíčový ukazatel pro nastavení a hodnocení národní hospodářské strategie. K jednotlivým částem indexu byly na základě expertního úsudku přiřazeny pilíře Hospodářské strategie.

Česká republika se v roce 2019 umístila na 32. místě se skóre 70,9 bodů. Velmi dobře si ekonomika stála v oblasti makroekonomické stability, zdraví a infrastruktury, kde dosahuje skóre nad 80 bodů ze 100. Pořadí v žebříčku pak snižují dopady byrokracie na trh produktů a situace na trhu práce. Podrobnější rozbor viz Příloha.

Pozice v hodnocení inovačního prostředí

Inovace jsou středobodem celé hospodářské strategie ČR. Jejich kvantifikace je proto nedílnou součástí hodnocení celé strategie. Mezi hlavní inovační indexy patří Souhrnný inovační index (SII), Globální inovační index (GII) a Ukazatel inovačních výsledků (IOI). Kompozitní indexy zahrnují různé ukazatele inovačního procesu, jeho předpoklady a východiska, jejichž cílem je podat komplexní obrázek o inovačním potenciálu jednotlivých zemí. Zmíněné ukazatele se staly základní metrikou pro Inovační strategii ČR 2019-2030. Česká republika se ve většině šetření pravidelně umísťuje přibližně v polovině žebříčku hodnocených zemí. ČR se podle SII v roce 2018 umístila na 14. místě v žebříčku zemí EU-28 (Moderate Innovators), když se její index mezi roky 2011 a 2018 zvýšil o 3,5 procentního bodu na 89,9, zatímco pro EU o 8,8 procentního bodu. Podle hodnocení GII 2019 byla ČR na 26. místě (ze vzorku 129 zemí) a oproti loňskému šetření si polepšila o jedno místo. Absolutní hodnota skóre ČR byla v letošním roce 49,46 oproti 48,80 v roce 2018, když aktuální skóre prvního Švýcarska je 67,24 a posledního Jemenu 14,49. Nejvýše si stojíme v ukazateli znalostní a technologické výstupy (16.), tvůrčí výstupy (21.) a sofistikovanost obchodního/podnikatelského prostředí (25.). Naopak nedaří se nám v ukazateli sofistikovanost trhu (46.) a lidský kapitál a výzkum (34.). Z výsledků srovnání ukazatele IOI 2017 pro Českou republiku a EU 28 vyplývá, že v rámci počtu patentů na miliardu HDP v PPS ČR zaostává. Také u druhého dílčího ukazatele IOI vykazuje ČR nižší hodnoty – podíl zaměstnanosti ve znalostně intenzivních odvětvích. Opačná situace je u podílu zaměstnanosti v rychle rostoucích podnicích v inovujících sektorech. Stejně tak dobrý výsledek vykazuje ČR v rámci podílu medium-tech a hi-tech produktů na celkovém exportu. Celkově se ČR umístila ze vzorku 38 zemí na 19. místě se skórem 91,2 bodu. Na prvním místě se umístil Izrael se skórem 139,9 bodu, na posledním místě Turecko se skórem 68,5 bodu.

Výsledky podle dalších hodnocení

Česká republika je vysoce hodnocena v **indexu cílů udržitelného rozvoje OSN**, kde se umístila v roce 2019 na celkovém 7. místě ze 162 hodnocených zemí. Její skóre bylo 80,7 bodů, zatímco regionální průměr byl 77,7 bodů. Jedná se o zlepšení oproti roku 2018, kdy byla 13., se skórem 78,7. Meziročně se zlepšila v 11 ukazatelích a v žádném se nezhoršila. Nejlépe se v hodnocení umístilo Dánsko, následované Švédskem a Finskem. Německo bylo šesté a státy V4 se umístily následovně: Maďarsko 25., Slovensko 27. a Polsko 29.

Česká republika je na velmi dobrém čtvrtém místě v prestižním **hodnocení Allianz Euro Monitor**, které hodnotí ekonomiky členských zemí Evropské unie (a s detailnějším zaměřením na členské státy eurozóny) na základě 20 ukazatelů v rámci čtyř kategorií: fiskální udržitelnosti, konkurenceschopnosti, zaměstnanosti a produktivity, soukromého a veřejného dluhu. V posledním hodnocení expertů ze skupiny Allianz si Česká republika nepolepšila, když její skóre meziročně kleslo o 0,6 bodu na 7,8. I tak je však aktuálně dosažený výsledek příznivý.

V roce 2019 několik významných **ratingových agentur** s mezinárodní působností potvrdilo České republice její stávající vysoký rating. A agentura Moody's Investors Service dokonce přistoupila po 17 letech ke zvýšení jejího hodnocení, když ocenila vládní reformy zaměřené především na podporu investic s vyšší přidanou hodnotou a zlepšující se rozpočtové ukazatele, zejm. nízké zadlužení. Pro světové finanční trhy jde o silný signál, že Česká republika je důvěryhodnějším a stabilnějším partnerem. Česká republika tak dosahuje nejlepšího hodnocení v historii. Zároveň má nejlepší rating mezi zeměmi bývalého východního bloku.

Česká republika je nejen dobrým místem k podnikání, ale i k životu. V indexu kvality života OECD si vede dobře v celkové životní spokojenosti, míře zaměstnanosti, bezpečnosti, trhu práce a v nejvyšším dosaženém vzdělání i průměrné délce dožití. Podle OECD jsme se svým životem v České republice o něco více spokojeni, než je průměr OECD. Naše země je nadprůměrně hodnocena rovněž z hlediska subjektivního blahobytu, rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem a sociálních vazeb. Dle indexu kvality života OECD si ČR vede podprůměrně v naději na dožití ve zdraví, průměrném výdělku i disponibilním příjmu domácnosti. Rovněž v oblasti bydlení, zdravotního stavu, příjmu a bohatství, občanské angažovanosti a kvality životního prostředí se však ČR řadí pod průměr.

Klíčové trendy a jejich dopady na Českou republiku

Česká republika se nepohybuje ve vzduchoprázdnu a její hospodářská strategie musí reflektovat okolní měnící se svět. Mezi nejvýznamnější klíčové trendy patří nové technologie, demografický vývoj a migrace, vyčerpání přírodních zdrojů a energie, urbanizace, změna klimatu, environmentální hodnoty či zvyšující se rychlost technologické změny.

Nové technologie: Klíčový význam při formování hospodářské strategie zaujímají nové technologie. Nejde jen o mobilní vymoženosti nebo sociální sítě, ale o nové technologické trendy, jejichž dopad bude dalekosáhlejší a hůře predikovatelný. Jedná se zejména o nanotechnologie, biotechnologie a genetiku, prvky digitalizace a tzv. průmyslu 4.0, včetně technologií jako blockchain, digitální dvojče, autonomní řízení, 3D tisk nebo umělá inteligence, digitální infrastruktura a 5G technologie. Tyto nové technologie jsou závislé na výzkumu a vývoji současných technologií, ze kterých jsou nejvýznamnější informační a komunikační technologie, a povedou ke změnám stávajících obchodních modelů, podnikatelského prostředí i celospolečenských modelů chování, tak jak je nyní známe, a jejich nahrazení novými. Lze předpokládat, že nové technologie budou intenzivně penetrovat jak sektor služeb, tak i sektor průmyslu, který je v případě ČR obzvláště silný. Hospodářská strategie by měla vytvořit podnikům, ale i celé společnosti, takové podmínky, aby byly na nové technologie připraveny, dovedly se jim přizpůsobit a nedošlo k poklesu jejich

konkurenceschopnosti. V řadě odvětví sílí také význam sdílené ekonomiky, kterou je potřeba s rozvojem ICT vnímat jako nevyhnutelný trend a které je zároveň potřeba dávat jasná pravidla, ať už jde o dynamiku na trhu práce, dostupnost veřejných či soukromých služeb nebo dostupnost bydlení.

Demografický vývoj: Demografický vývoj napříč jednotlivými regiony zůstává různorodý. Zatímco populace v západních zemích a Japonsku mají negativní přirozený přírůstek a zvyšující se podíl starších lidí, v jiných zemích je situace opačná. Tlak na migraci do západních států sílí a částečně pomáhá těmto zemím doplnit chybějící pracovní sílu, a to i za cenu obtíží při integraci přistěhovalců. Stárnoucí populace má primární vliv na trh práce, na kterém ubývá osob v produktivním věku, což druhotně stále více zatěžuje důchodový systém. ČR, která v roce 2018 konečně vyrovnala počet obyvatel, který žil v dnešních hranicích na konci druhé světové války, by proto i nadále měla podporovat rozumný příliv zahraničních pracovníků, jejichž kvalifikace je na trhu práce nedostatečně zastoupena. Zahraniční migrací přibylo více než 38 tisíc osob, tj. nejvíce od roku 2010, zatímco počet seniorů se přehoupl přes hranici dvou milionů. Z pohledu demografického vývoje bude pro Českou republiku klíčová změna zaměření ekonomiky, která se bude muset přizpůsobit rostoucímu počtu osob předdůchodového věku, a dále také zajištění přijatelné životní úrovně pro osoby v důchodovém věku, a tudíž i zvládnutí zvýšených výdajů v sociální a zdravotní oblasti.

Využívání přírodních zdrojů a energie: Rostoucí populace bude vytvářet další tlak na přírodní zdroje, energie i územní rozvoj. Problémy s vodními zdroji, retencí vody v krajině, hospodařením s vodou, nesoběstačností v oblasti surovin i potravin se budou zvyšovat. I přes řadu opatření v úsporách energií jejich spotřeba poroste a bude dále negativně přispívat ke klimatické změně. Ze stejných důvodů bude i stále více ohrožována celosvětová biodiverzita. Vzrůstají proto požadavky jak na vyšší podporu cirkulární ekonomiky a udržitelného využívání surovinových zdrojů, tak na vyšší využití obnovitelných zdrojů energie a chytrého zemědělství. ČR musí skutečně podpořit odklon od skládkování a vytvořit podmínky pro vznik alternativního využívání odpadu, například recyklačního byznysu, který zde ve větším rozsahu chybí. Pro Českou republiku bude v této oblasti stěžejní zajištění hladkého přechodu na zvýšení podílu jaderné energetiky a obnovitelných zdrojů.

Urbanizace: Urbanizace je charakteristická pro celý svět. Ve vyspělých zemích i u nás se migrace vyznačuje diferenciací v průběhu životního cyklu člověka. Problémem v ČR je zejména vylidňování některých menších měst a obcí, kde obvykle zůstává starší populace, zatímco mladí lidé se zpravidla za prací stěhují do velkých měst a jejich okolí. Migrace ale není vždy omezena na hranice domovské země, mladí lidé často jezdí studovat i pracovat do zahraničí. To vytváří dodatečné nároky na dopravu a další veřejnou infrastrukturu, ale i na flexibilitu pracovního trhu a kvalitu, respektive dostupnost veřejných služeb. Nejen v tomto ohledu bude důležité aplikovat trendy v oblasti tzv. „smart city“ a současně vytvářet prostředí, které bude motivovat naše studenty vrátet se ze zahraničí zpět do ČR.

Změna klimatu: Změna klimatu je sledována pomocí měření více než století. Zvládnutí klimatické změny bude vyžadovat splnění náročných cílů spojených s redukcí produkce skleníkových plynů, zvýšením podílu využívání bezemisních zdrojů energie. V zájmu úspěšné hospodářské politiky musí dojít k naplňování adaptační strategie ČR. Rozvoj nízkoemisní ekonomiky, která je založena na službách, spolu s odpovědným nakládáním s přírodními zdroji se proto jeví jako klíčový faktor ovlivňující podobu hospodářské strategie. Rozvoj nízkoemisní ekonomiky souvisí navíc nejen se změnou klimatu, ale také s nezbytností omezení emisí zdraví škodlivých znečišťujících látek, zejména polévatého prachu, oxidů dusíku a benzo(a)pyrenu.

Environmentální hodnoty: Ve světě roste vliv environmentálních hodnot na chování široké veřejnosti. Upřednostňuje se čisté prostředí, efektivní využívání zdrojů, roste tlak na zachování biodiverzity a čisté životní prostředí pro všechny. Negativní trendy v oblasti životního prostředí následně prostřednictvím negativních externalit nepříznivě ovlivňují výkonnost hospodářství. Silné environmentální vnímání rostoucí části

spotřebitelů ovlivňuje i pestrost nabízeného zboží a služeb a tudíž je důležitým faktorem pro tvůrce hospodářské politiky.

Za další významné faktory, které budou ovlivňovat ekonomiku, považujeme především proměňující se nároky na pracovní sílu a roli pracovní síly; koncept udržitelného rozvoje či vliv digitalizace a nových technologií na organizaci ekonomických aktivit.

Růst celosvětové populace, nepříznivé dopady klimatické změny a disturbance ekosystémů kladou stále větší důraz na lepší využívání obnovitelných zdrojů, tj. udržitelnější primární produkci a účinnější zpracovatelské systémy schopné produkovat produkty s nižšími vstupy, menšími odpady a nižšími emisemi, avšak s většími přínosy pro lidské zdraví a životní prostředí. Budoucí biologické, sociální a hospodářské výzvy, hrozící nedostatek přírodních zdrojů a klimatické změny podtrhují potřebu nových přístupů a inovací.

Hospodářská strategie tedy bude v návaznosti na tyto trendy definovat některé klíčové průřezové výzvy, v nichž bude mít Česká republika ambice být lídrem a modelovou zemí i pro další země světa. Jako příklad můžeme uvést témata jako budoucnost mobility, umělá inteligence a datová ekonomika.

Globální kontext a udržitelný rozvoj

Ve snaze řešit výzvy, které s sebou přináší rozvoj lidského společenství, přijala v roce 2015 Organizace spojených národů dokument Agenda 2030 pro udržitelný rozvoj. Jádrem Agendy 2030 je 17 cílů udržitelného rozvoje a 169 podcílů, které byly vyjednány v souladu se závěry Konference o udržitelném rozvoji Rio+20 a s ohledem na končící platnost Rozvojových cílů tisíciletí. Agenda 2030 představuje doposud nejambicióznější a nejkomplexnější soubor hlavních zásad rozvoje, který mají státy implementovat do roku 2030. Ve srovnání s Rozvojovými cíli tisíciletí jsou tyto univerzálně platné pro všechny země bez ohledu na jejich vyspělost.

V podmínkách České republiky je agenda udržitelného rozvoje ukotvena ve Strategickém rámci Česká republika 2030 (dále jen „ČR 2030“) z roku 2017, který udává směr rozvoje země pro příští desetiletí s cílem zvyšovat kvalitu života obyvatel ČR při respektování principů udržitelného rozvoje.

V oblasti hospodářského rozvoje ČR 2030 zaměřuje cíle na posílení domácího sektoru ekonomiky, podpory malých a středních podniků, posunu ekonomiky na vyšší pozice v mezinárodní dělbě práce a v mezinárodním hodnotovém řetězci a zvýšení kvality přímých zahraničních investic. Dále by ekonomika České republiky měla cíleně směřovat ke snížení své materiálové a energetické náročnosti, podpoře podnikavosti, inovací, oběhového hospodářství, nízkouhlíkových technologiích, robotizace a digitalizace a zajištění odolné a kvalitní infrastruktury.

Hospodářská strategie přispívá k **dosažení cílů ČR 2030** a její vznik je naplněním jednoho z doporučení (7.3.i) Implementačního plánu ČR 2030 **formulovat hospodářskou strategii ČR**, která explicitně pojedná domácí sektor a stanoví pro něj priority a cíle. Svým zaměřením je v souladu s ČR 2030 i v řadě dalších bodů, např. důrazem na lepší péči o půdu, revitalizaci brownfieldů, zlepšení systému investičních pobídek, snížení materiálové a energetické náročnosti a podporu kvalitních pracovních podmínek a snížení nerovnosti ve společnosti.

Evropský rozměr

Evropská strategická agenda pro roky 2019–2024 má taktéž zásadní význam pro střednědobý vývoj českého hospodářství. Evropskými prioritami na následujících 5 let jsou:

- Ochrana občanů a svobod

- Rozvoj silné a aktivní ekonomické základny
- Vybudování klimaticko-neutrální, zelené, spravedlivé a sociální Evropy
- Propagace evropských zájmů a hodnot na globální úrovni

Pro hospodářský rozvoj mají zásadní dopady zejména tyto celoevropské cíle:

- Zajištění správného fungování Schengenského systému
- Prohloubení ekonomické a monetární unie
- Dokončení unie bankovních a kapitálových trhů
- Posílení koheze v EU
- Práce na aspektech digitální revoluce a AI
- Redukce fragmentace evropského výzkumu, rozvoje a inovačních aktivit
- Zajištění spravedlivé (hospodářské) soutěže v EU a ve světě
- Zajištění souladu politik s Pařížskou dohodou a podpora vyšších ambicí v ochraně klimatu
- Zrychlení přechodu na OZE a zvýšení energetických úspor
- Snížení závislosti na vnějších zdrojích, diverzifikace dodávek a investice do mobility budoucnosti

Zlepšení kvality ovzduší a vod

- Podpora udržitelného zemědělství

Prosazení udržitelného rozvoje a implementace Agendy 2030

- Zajištění ambiciózní a robustní obchodní politiky v rámci reformovaného WTO a na bilaterální úrovni mezi EU a partnery

Požadavky pro formulování vize

Na základě požadavků představitelů zaměstnavatelů a podnikatelů, odborů, akademických a vědeckých pracovníků by Hospodářská strategie České republiky na roky 2020–2030 výše uvedená východiska měla reflektovat a přispět ke zlepšení konkurenceschopnosti české ekonomiky. **Vyšší produktivita práce by při zachování zaměstnanosti měla zlepšit životní úroveň, přispět k nárůstu přidané hodnoty, mezd a zisků, a tím i k nárůstu prostředků pro další investice.** Chceme-li si v silícím konkurenčním prostředí udržet naši výkonnost, musíme se **zaměřit na inovace, tržní kompetence, finální výrobu s vyšší přidanou hodnotou, nová technologická řešení a služby založené na znalostech.** Naším hlavním cílem musí být generování přidané hodnoty. Zároveň je třeba podporovat moderní technologie, a tím se snažit zařadit mezi lídry v oblasti inovací a digitalizace. Vytvořit prostředí, kde stále více subjektů zachytí rychlý evoluční vývoj moderních trendů. S tím souvisí podpora výzkumu, vývoje a inovací, zejména s důrazem na komerčně uplatnitelné produkty těchto činností. Cesta k prosperitě by měla využívat výhod volného konkurenčního trhu, proto je důležité prosazovat liberalizaci zahraničního obchodu. Cílem hospodářské politiky je vytvořit z České republiky zemi, která se stane nejen symbolem znalostí a pokročilých technologií, ale rovněž hostitelem významných světových kapacit v oblasti výzkumu, vývoje a inovací. Zároveň je třeba podporovat kreativní průmysl, design a inovace jako součást přidané hodnoty v ČR zejména při produkci finálních výrobků a služeb a s tím posílit identitu ČR jako země kreativity a inovací.

Předpoklady pro to země má. **Česká republika se může pochlubit mimořádným znalostním potenciálem, navíc je technologicky orientovanou zemí a splňuje nejpřísnější ekonomická kritéria. Inovační úsilí může navázat na bohatou historii průmyslových objevů a výrobků a dobrou vzdělávací a výzkumnou infrastrukturu.**

Vize a cíl

Konkurenceschopnost České republiky bude založena na vysoké přidané hodnotě, růstu produktivity práce a tvorbě prostředí pro finální produkci, předvýrobní a povýrobní aktivity firem, kde výzkum, vývoj a inovace jsou propojeny s průmyslem, obchodem a službami.

Hlavním cílem hospodářské strategie je posunout Českou republiku do roku 2030 mezi 20 nejkonkurenceschopnějších ekonomik světa podle žebříčku Světového ekonomického fóra.

Hospodářství staví na tvůrčích schopnostech lidí, jejich podnikavosti, inovacích a globálních ambicích firem. Stojí na základech svobodného podnikání a tržního hospodářství a plně využívá globálního dosahu a tržních zkušeností nadnárodních společností společně s kreativitou a invencí českých podnikatelů, rodinných firem a kvalitního výzkumu. Opírá se o vládu práva; přehledné a efektivní právní prostředí; fungující veřejné instituce; odolnou a kvalitní infrastrukturu – fyzickou i digitální; makroekonomickou stabilitu a dostatečné a efektivně vynakládané veřejné prostředky. Míra regulace a administrativní zátěže podnikání je na minimální možné úrovni. Daňový a sociální systém je založen na principu neutrality a minimalizaci počtu selektivních opatření ve prospěch nižších obecných sazeb daní a odvodů, čímž přirozeně motivuje k aktivitě. Ekonomika je orientována na činnosti s vysokou přidanou hodnotou. Inovace posilují hospodářský růst v dlouhém období. Ekonomika je ohleduplná k přírodě, životnímu prostředí a reflektuje klimatické trendy. Regiony se rozvíjejí vyváženě a země staví na jejich největších přednostech.

Oblasti hospodářské strategie

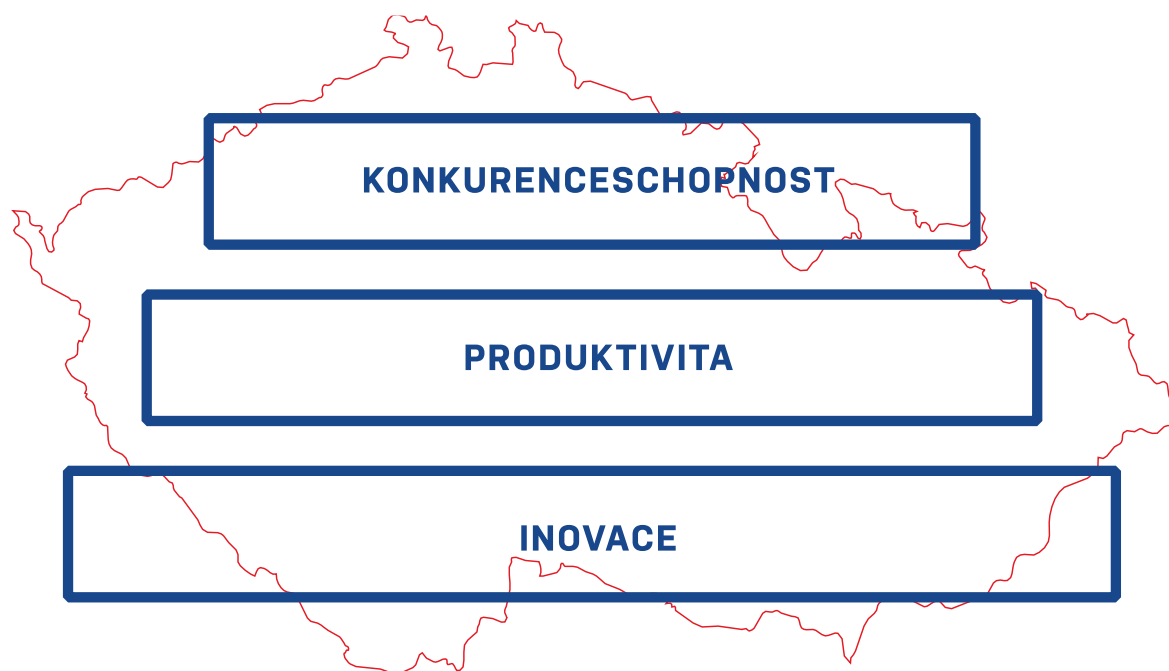
Těžištěm Hospodářské strategie jsou hlavní cíle a pilíře, o které by se měl další rozvoj domácí ekonomiky, ale i společnosti, opírat. Budou zpracovány ve spolupráci se zainteresovanými resorty, hospodářskými a sociálními partnery, akademickou a vědeckou sférou. V rámci každého pilíře bude provedena analýza, kde se v uvedené oblasti aktuálně Česká republika nachází. Jde o zmapování toho, co se podařilo a již funguje, ale i slabých stránek, kterým čelíme. Tyto výzvy budou často doplněny o inspiraci z úspěšných zahraničních projektů. Na základě analytické části budou nastíněny vize a formulovány hlavní cíle, včetně konkrétních nástrojů k jejich dosažení.

Hospodářská strategie skloubí hlavní opatření a priority tak, aby byla konzistentní, vzájemně provázaná, vzájemně se podporovala a doplňovala. Tato provázanost bude postupovat od shora dolů, jako rozvíjení stromu cílů, i když na jednotlivých „patrech“ musí být opatření vzájemně i horizontálně koordinována. Rozhodující pro účinnost a životaschopnost hospodářské strategie je proto právě skloubení jejích nejvyšších cílů - priorit. Jde především o skloubení nejvyšší dlouhodobé priority – růstu ekonomiky a její konkurenceschopnosti s rovnováhou ekonomiky, vše ve vazbě na vzdělávání a zdroje. Jinak řečeno hospodářská strategie v sobě bude shrnovat vzájemnou koordinaci a vyvažování všech klíčových politik. **Bude svorníkem propojujícím politiku fiskální, měnovou, mzdovou i sociální s vývojem reálné ekonomiky.**

V rámci jejího vyhodnocení bude používána jak metrika indexu konkurenceschopnosti Světového ekonomického fóra, tak i další ukazatele, které budou propojeny s dalšími klíčovými strategickými dokumenty. Přímou vazbu pak budou mít na Inovační strategii České republiky ČR 2019–2030 a Národní strategii inteligentní specializace (RIS3). Indikátory budou reflektovat hlavní cíle strategie, zejména budou monitorovat zvyšování produktivity, udržitelnost a odolnost energetiky, zvyšování internacionalizace (jak v oblasti podnikání, tak i vzdělávání a výzkumu), oblast tzv. „skills“, digitální, dopravní a sociální konektivitu, růst životní úrovně i efektivitu veřejných služeb.

Níže uvedené schéma představuje první návrh pilířů hospodářské strategie. Jednotlivé oblasti budou dále hierarchizovány tak, aby došlo k jejich vzájemnému provázání. Prioritizace cílů a nástrojů strategie pak proběhne na základě výchozí analýzy zohledňující významnosti, vzájemnou souvislost a podmíněnost analyzovaných jevů.

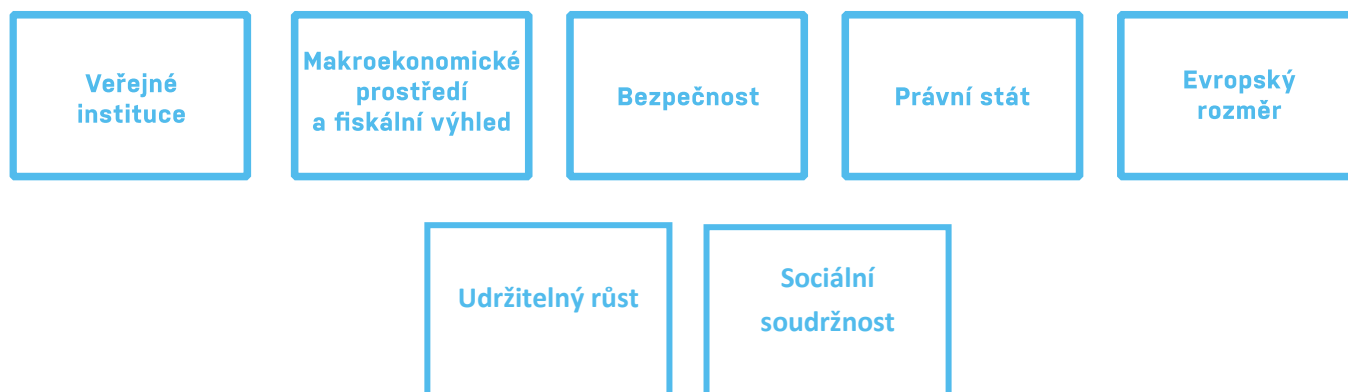
V rámci přípravy strategie byly rozpracovány níže uvedené pilíře hospodářské strategie. Lze však předpokládat, že v dalším průběhu přípravy strategie může dojít k jejich modifikaci.

HLAVNÍ TÉMATA HOSPODÁŘSKÉ STRATEGIE

ZÁKLADNÍ PODMÍNKY

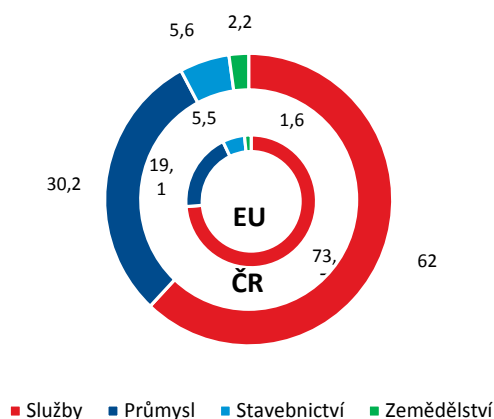

Pilíř 1: Průmysl, stavebnictví a suroviny

ČR patří k zemím s nejdelší průmyslovou tradicí a největším podílem průmyslu na hospodářství mezi zeměmi EU. Podíl průmyslu na tvorbě HPH je v tuzemsku 30,2 %, zatímco průměr EU je 19,1 %. Cílem je, aby i budoucnost české ekonomiky zůstala spojena s průmyslem a navazujícími službami. Průmysl a celá ekonomika prochází ovšem zásadními změnami způsobenými zaváděním pokročilých technologií, na které musí reagovat. Zvládnutí přechodu na Průmysl 4.0 a umělou inteligenci na úrovni investic, organizace práce a dovedností pracovníků je předpokladem pro zachování jeho konkurenceschopnosti a bude základní ambicí hospodářské strategie. Ta bude reflektovat i klimatické cíle, kdy emise CO₂, spojené s českým průmyslem budeme snižovat ze současných 26 megatun CO₂ na 40 % v roce 2050. Strategie proto musí reflektovat přechod na nejnovější technologie, ICT služby a používání digitálních nástrojů. Zatímco nejrozšířenějším nástrojem v rámci různých odvětví je cloud computing, využití rozsáhlých datových analýz je teprve v zárodku. Ve využívání robotů jsme nad světovým průměrem, nicméně na světovou špičku ztrácíme.

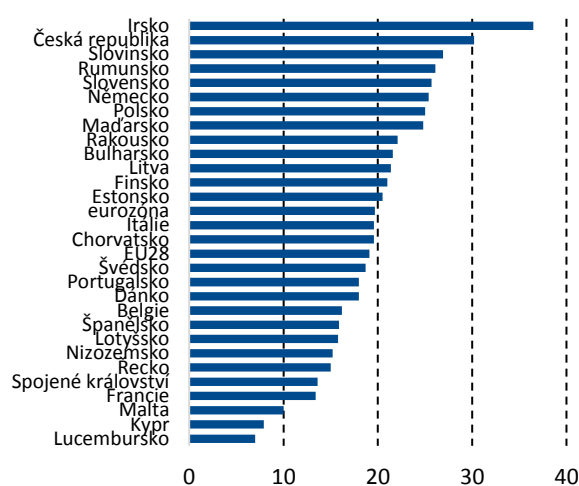
Pro stavebnictví je zásadní rekonstrukce stavebního práva, přičemž indikátorem úspěchu bude snižování času k realizaci staveb. Zásadní bude prosazování Stavebnictví 4.0 a s ním spojená digitalizace procesů. Základem bude širší využití BIM, tj. proces vytváření, užití a správy dat o stavbě během celého jejího životního cyklu. Mezi hlavní výzvy patří přechod na cirkulární ekonomiku, propojování průmyslu a energetiky a posun od tradičních nerostných surovin k high-tech komoditám potřebným pro nejvyspělejší technologie, včetně inovací v oblasti zpracování nerostných surovin a k vyššímu využívání druhotných surovin, či vznik nových surovinových společenství. Cílem je rovněž zvýšit celkovou energetickou účinnost, spojenou s přechodem na nízkouhlíkovou ekonomiku. Zásadní výzvou v oblasti surovinové politiky zůstává zajištění maximální surovinové bezpečnosti státu, protože suroviny zůstávají základním vstupem pro mnoho odvětví hospodářství.

Podíl odvětví ekonomiky na tvorbě hrubé přidané hodnoty v ČR a EU (v %)

Pramen: OECD, graf MPO

Podíl průmyslu* na hrubé přidané hodnotě v roce 2018 (v %)

Pramen: OECD, graf MPO

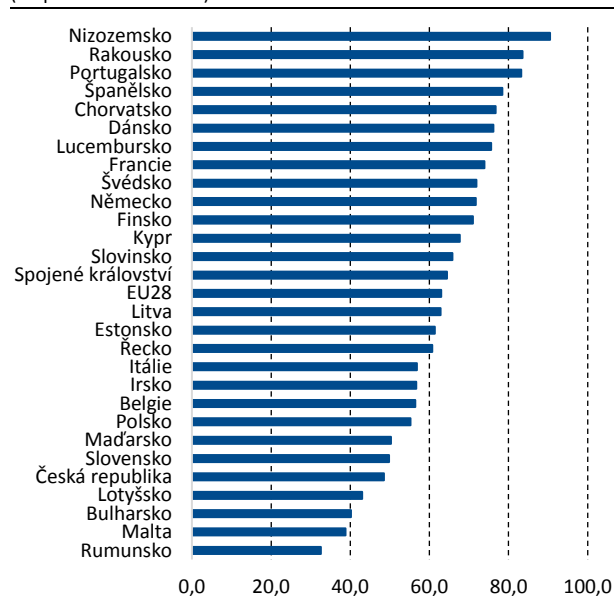
*Za průmysl jsou považovány sekce B-E (tzn. bez stavebnictví).

Významné stávající strategické dokumenty: Inovační strategie České republiky 2019-2030, Akční plán o budoucnosti automobilového průmyslu v ČR - "Český automobilový průmysl 2025" (2017), Digitální Česko (2018), Jednotná koncepce správy a následného využívání rekultivovaných území ČR (2017), Koncepce zavádění metody BIM v České republice (2017), Politika druhotných surovin České republiky 2019-2022 [akt. 2019], Iniciativa Průmysl 4.0 (2017), Surovinová politika ČR v oblasti nerostných surovin a jejich zdrojů (2017), Politika ochrany klimatu v ČR (2017), Program předcházení vzniku odpadů ČR (2014), Národní akční plán čisté mobility (2015).

Pilíř 2: Doprava

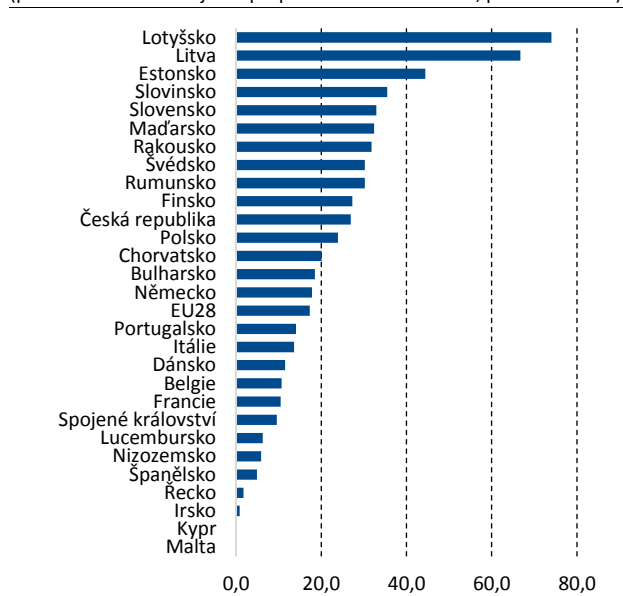
V důsledku rozvoje globální ekonomiky jsou a budou na dopravní soustavu ČR kladeny značné nároky, které vyžadují další rozmach dopravní infrastruktury, ale i zlepšení její současné kvality. Podle zprávy Světového ekonomického fóra je úroveň silniční infrastruktury jednou z nejhorších v Evropské unii. Z hlediska dalšího rozvoje bude nutné dokončit základní síť železnic a dálnic k zajištění kvalitní dostupnosti všech regionů, včetně napojení ČR na systém vysokorychlostní železniční dopravy (s cílem žádoucího zvýšení jejího podílu) a vodních cest v Evropě. Rovněž je nezbytné modernizovat a rozvinout infrastrukturu pro hromadnou dopravu ve větších městech, vč. opatření na podporu nízkouhlíkové mobility. Ambiciózní strategie bude podpořit rozvoj alternativních druhů dopravy vůči dopravě individuální s cílem přechodu na tzv. čistou mobilitu. S tím je spojené zavádění alternativních paliv ve všech druzích dopravy. Doprava stojí také před úkolem vybudovat tzv. chytrý dopravní systém, tj. vybavit dopravní infrastrukturu a vozidla moderními technologiemi, které výrazně zvýší bezpečnost provozu, přispějí k plynulosti provozu a zkvalitní poskytované služby.

Kvalita silniční infrastruktury v roce 2019
(rozpětí 0 až 100 bodů)

Pramen: WEF Global Competitiveness Report, graf MPO

Přeprava zboží po železnici v roce 2017
(podíl na celkovém objemu přepravovaného zboží v %, počítáno v tkm)

Pramen: data Eurostat, graf MPO

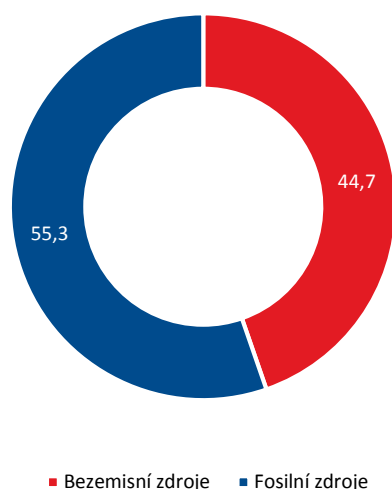
Česká republika se může pyšnit jednou z nejhustších železničních sítí na světě, vlivem neefektivního plánování dopravy však přepravuje po železnici pouze 27 % zboží. Rovněž hustota silniční sítě je nadprůměrná (17. místo v žebříčku indexu konkurenceschopnosti ze 141 zemí), avšak zaostáváme v její kvalitě (78. místo).

Významné stávající strategické dokumenty: Dopravní politika ČR 2014-2020, s výhledem do roku 2050, Dopravní sektorové strategie ČR, 2. fáze (2013) [akt. 2017], Akční plán rozvoje inteligentních dopravních systémů (ITS) v ČR do roku 2020 (s výhledem do roku 2050), Bílá kniha - Koncepce veřejné dopravy 2015-2020 s výhledem do roku 2030, Koncepce letecké dopravy ČR 2016-2020, Koncepce nákladní dopravy ČR 2017-2023 s výhledem do roku 2030, Národní kosmický plán ČR 2014-2019, Národní strategie bezpečnosti silničního provozu ČR 2011-2020, Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy ČR 2013-2020, Operační program Doprava 2014-2020, Plán dopravní obsluhy území vlaky celostátní dopravy ČR 2017-2021, Plány dopravní obslužnosti jednotlivých krajů, Plány udržitelné městské mobility nebo rámce udržitelné městské mobility (města nad 50 tis. obyvatel), Program rozvoje Rychlých železničních spojení v ČR (2017), Vize rozvoje autonomní mobility ČR (2017), Politika územního rozvoje ČR, aktualizace č.1 (2015), Národní rozvojový program mobility pro všechny [akt. 2014], Inovační strategie České republiky 2019-2030, Akční plán o budoucnosti automobilového průmyslu v ČR - "Český automobilový průmysl 2025" (2017), Národní akční plán čisté mobility (2015).

Pilíř 3: Energetika

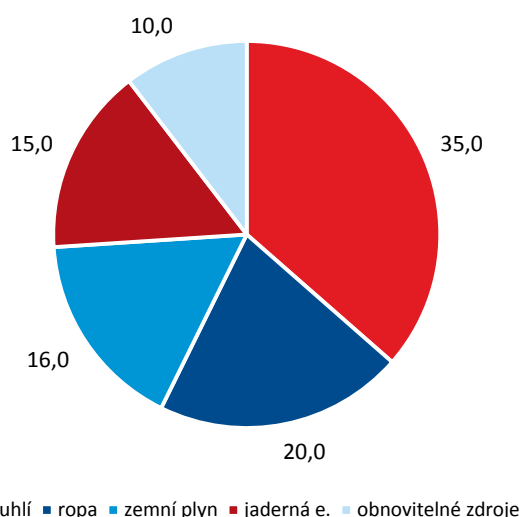
Energetický mix bude koncipován dle následujících kritérií: bezpečnost, ekonomická efektivnost, ekologické faktory, geografické podmínky, technologické možnosti a kapacity v Evropě. Náš přístup k hrozbě klimatické změny musí být pragmatický a zároveň zodpovědný - garantující energetickou soběstačnost a udržitelnost pro budoucí generace. Jak ukazuje graf níže, již nyní ČR produkuje přes 40 % elektřiny v bezemisních zdrojích (OZE a jaderná energetika). Bez budování jaderných zdrojů nebudeme v roce 2040 moci garantovat energetickou soběstačnost. Kromě rozvoje efektivních technologií v oblasti energetiky, či minimalizace negativních dopadů v oblasti konkurenceschopnosti našich firem budeme usilovat o zmírnění sociálních dopadů v tradičních uhelných regionech ČR. Největší výzvou je postupná dekarbonizace, kdy uhlí je pro ČR stále hlavním zdrojem energie. Dalšími výzvami jsou příprava výstavby a výstavba nových jaderných zdrojů, využívání obnovitelných zdrojů, prosazování efektivního využívání energie a podpora úspor energie ve všech oblastech života.

Podíl bezemisních zdrojů ve výrobě elektřiny, 2018, %

Pramen: data ERÚ, graf MPO

Rozložení primárních energetických zdrojů, 2017, %

Pramen: data ČSÚ, graf MPO

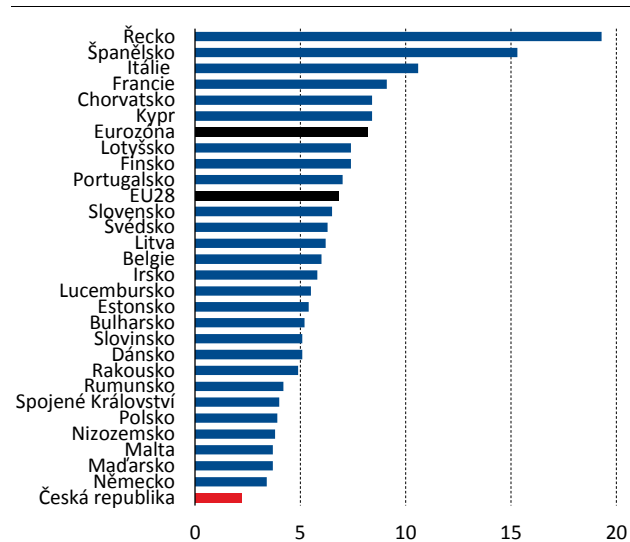
ČR je plně soběstačná ve výrobě elektřiny a struktura jejích zdrojů je stabilní. Dosahuje rovněž jednu z celosvětově nejvyšších hodnot v dostupnosti připojení k elektrické energii (2. místo v žebříčku indexu konkurenceschopnosti). Slabými stránkami jsou dovozní závislost na ropě a zemním plynu a prozatím velká závislost na výrobě energie z uhlí, spojená s významným množstvím emisí skleníkových plynů. Uhlí tvořilo v roce 2017 přibližně 35 % celkových primárních energetických zdrojů, 20 % pak tvořily ropné produkty související zejména se spotřebou v sektoru dopravy, zemní plyn zejména v rámci konečné spotřeby tvořil cca 16 %. Klíčovým cílem bude udržení pozice energeticky soběstačné země, založené na bezemisních zdrojích a chytrých řešeních na bázi Smart Grids.

Významné stávající strategické dokumenty: Aktualizace Národního akčního plánu energetické účinnosti ČR [akt. 2017], Koncepce nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem ČR (2014) [akt. 2017], Národní akční plán ČR pro energii z obnovitelných zdrojů 2010-2020 [akt. 2015], Národní akční plán rozvoje jaderné energetiky v ČR (2015), Státní energetická koncepce České republiky (2015), Státní program na podporu úspor energie 2017-2021, Komplexní strategie ČR k řešení problematiky kritické infrastruktury (2010), Politika ochrany klimatu v ČR (2017).

Pilíř 4: Vzdělávání a trh práce

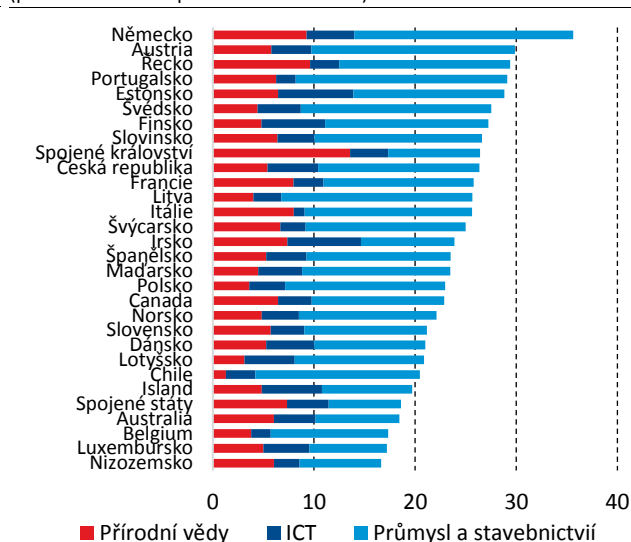
Systém vzdělávání musí zohlednit požadavky hospodářství čelícímu novým výzvám. Digitalizace výrobních procesů, nástup umělé inteligence, automatizace, robotizace a nových technologií, společně s nepříznivým demografickým vývojem, povedou ke změnám v nabídce i poptávce po práci. I když technologický vývoj způsobí větší automatizaci a sníží počet zaměstnanců nebo zpomalí růst jejich poptávky v některých oblastech, tento vývoj bude současně vytvářet mnoho nových pracovních příležitostí. Klíčová bude pro pracovníky možnost se těmto změnám přizpůsobit formou zvyšování své kvalifikace, především v oblasti digitálních dovedností, nebo její změnou. Vzdělávací systém tento vývoj musí reflektovat tím, že bude podporovat rozvoj technického myšlení a tvořivosti a hledat takové nástroje, které propojí studijní obory s potřebami ekonomiky. Stejně tak je třeba vytvořit podmínky pro kvalitní práci pedagogů, aby byli schopni se adaptovat na nové vzdělávací trendy a dokázali na studenty přenášet znalosti a dovednosti.

Míra nezaměstnanosti v roce 2018
%

Pramen: data Eurostat, graf MPO

Absolventi přírodních věd, strojírenství a ICT, 2017
(podíl na celkovém počtu absolventů v %)

Pramen: data OECD, graf MPO

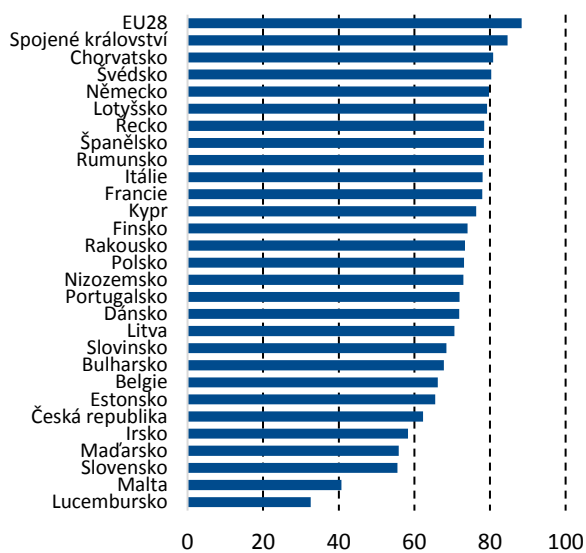
Česká republika si v rámci zemí EU udržuje nejnižší míru nezaměstnanosti. Poptávka podniků po pracovní síle v tuzemsku zůstává velmi silná a vytváří tlaky na růst mezd. S ohledem na strukturu hospodářství stále chybí v tuzemsku technicky zdatní zaměstnanci. V roce 2017 ukončilo VŠ vzdělání se zaměřením v oblasti přírodních věd, strojírenství a informačních a komunikačních technologií 26 % studentů. Ve srovnání se státy EU se v tomto ukazateli pohybujeme zhruba na průměrné úrovni. Mezi sledovanými zeměmi dominuje Německo. Absolventi těchto oborů zde představují více než třetinu všech absolventů VŠ a profil absolventů tak lépe odpovídá potřebám trhu práce. V kontextu očekávaných dynamických změn ekonomiky tedy ve vzdělávání musí být posílena transdisciplinarita a přenositelné dovednosti. Ambicí hospodářské strategie bude proto ve výrazně vyšší míře provázat cíle hospodářských sektorů s požadavky na vzdělávání.

Významné stávající strategické dokumenty: Strategie digitálního vzdělávání ČR do roku 2020, Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020 (2014), Inovační strategie České republiky 2019–2030, Analýza nabídky a poptávky na trhu práce - seznam opatření (2016), Národní politika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (2008), Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020 (2015), Koncepce integrace cizinců - "Ve vzájemném respektu" a Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců v roce 2016, Digitální Česko: Koncepce Digitální ekonomika a společnost (2018).

Pilíř 5: Podnikání a obchod

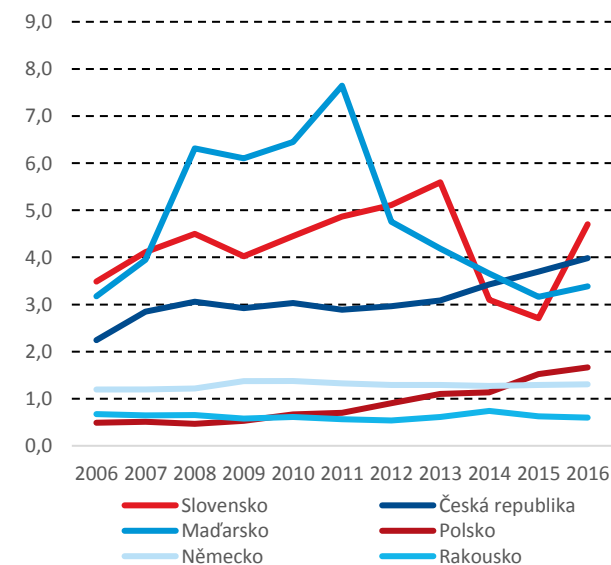
Česká republika má jeden z nejvyšších podílů živnostníků na počet obyvatel v EU, kteří tvoří základ kvalitní obslužnosti měst a obcí. Současně ale musí vytvořit podmínky pro zakládání a růst firem, mezinárodní expanzi a přitom zůstat dobrým místem pro podnikání českých firem a mezinárodních korporací. Toho lze dosáhnout jedině příznivým regulatorním prostředím s minimální administrativní zátěží, dobrou vymahatelností práva, predikovatelným daňovým systémem a vzdělanou pracovní silou. Čas potřebný ke splnění povinností vyplývajících z legislativy bude zredukován zejm. zavedením funkčních digitálních nástrojů. Cílem je vytvořit dobré podmínky pro různé úrovně a formy podnikání. Nově budeme strukturovat služby adresně pro živnostníky, malé a střední firmy a korporace. Na tzv. Živnostenský balíček navážou proto opatření pro podporu exportu, investic a inovací středních firem, to vše v členění na konkrétní odvětví. Specifická podpora bude směřována na rodinné podniky, podnikání na venkově a drobný obchod. Zaměříme se na funkční systém

Podíl domácí přidané hodnoty na exportu, 2016, %

Pramen: data OECD, graf MPO

Hustota nově zaregistrovaných podnikatelů na 1000 obyvatel, %

Pramen: data World Bank, graf MPO

podpory vzniku a internacionalizace inovativních podniků (start-up, spin-off) a zvýšení intenzity spolupráce podnikového, výzkumného a veřejného sektoru.

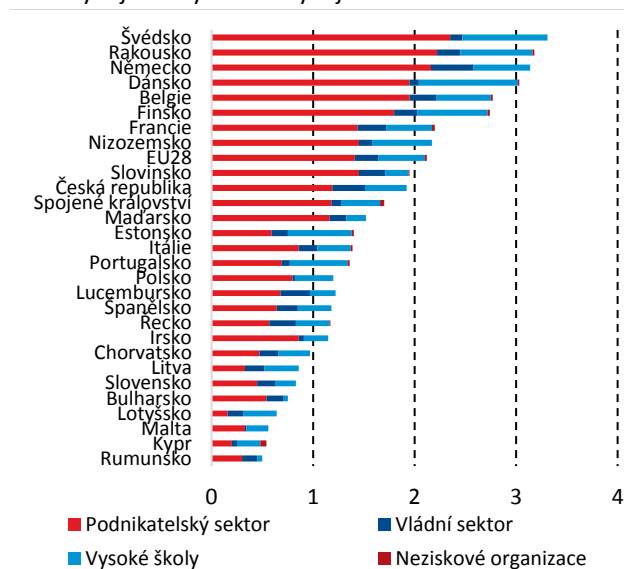
Česká republika je silně proexportně orientovaná země. Podíl high-tech zboží na vývozech v České republice v roce 2018 činil 17,8 %, což je vysoko nad průměrem Evropské unie (11,9 %). Nicméně podíl domácí přidané hodnoty na tuzemských exportech je nízký (63 %). V oblasti podnikatelské aktivity dochází k dynamickému nárůstu podnikatelů, kdy jejich podíl byl v roce 2016 (poslední známá data) druhý největší v regionu střední Evropy.

Významné stávající strategické dokumenty: *Digitální Česko (2018), Koncepce podpory malých a středních podnikatelů 2014-2020, Akční plán pro Společnost 4.0 (2017), Inovační strategie České republiky 2019-2030, Aktualizace Exportní strategie ČR 2012-2020.*

Pilíř 6: Výzkum, vývoj, inovace a digitalizace

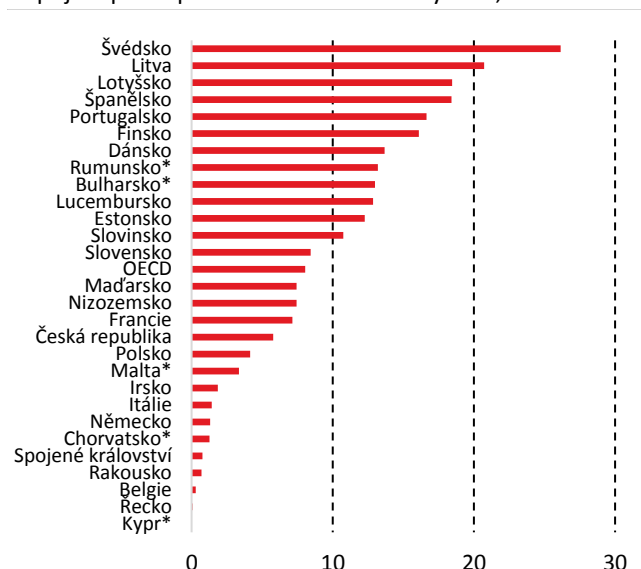
ČR postaví budoucí prosperitu na využití potenciálu výzkumu, vývoje, inovací a digitalizace. Kombinace všech těchto prvků pro uplatnění jak v podnikové sféře, tak i v oblasti veřejné, skýtá v sobě potenciál zásadním způsobem posunout kvalitu života na vyšší úroveň, přičemž provázání vědy s průmyslem a energetikou je jednou z nejvyšších ambicí hospodářské vize. Předpoklady pro využití všech synergických efektů položila Inovační strategie ČR, která vytyčuje cíle v oblasti financování a hodnocení výzkumu, budování chytré infrastruktury a digitalizace ekonomiky. Zaměření podpory se bude řídit principy strategie chytré specializace s důrazem na umělou inteligenci. Ve veřejné správě je klíčové využití veřejných dat neboť státní správa disponuje velkými objemy dat, která zrcadlí fungování ekonomiky, společnosti a státu samotného. Tato data jsou zásadní pro správné zacílení jakékoli intervenční politiky, zejména sociální, dopravní, vzdělávací, zdravotní, rodinné. Budoucí celospolečenské změny budou ovlivněny rozvojem dalších technologií v oblasti automobilového průmyslu, energetiky, biotechnologií, pokročilých materiálů či kvantového počítání. Klíčovým ukazatelem hodnocení bude celkový ukazatel podílu výdajů na výzkum a vývoj (GERD) a dále hodnocení kvality výzkumu, založené na Metodice 2017+ a nové formě hodnocení účelové podpory.

Podíl výdajů na výzkum a vývoj na HDP v roce 2018

Pramen: Eurostat, graf MPO

Připojení přes optická vlákna na 100 obyvatel, 2019

Pramen: OECD, *Global Competitiveness Report 2019, graf MPO

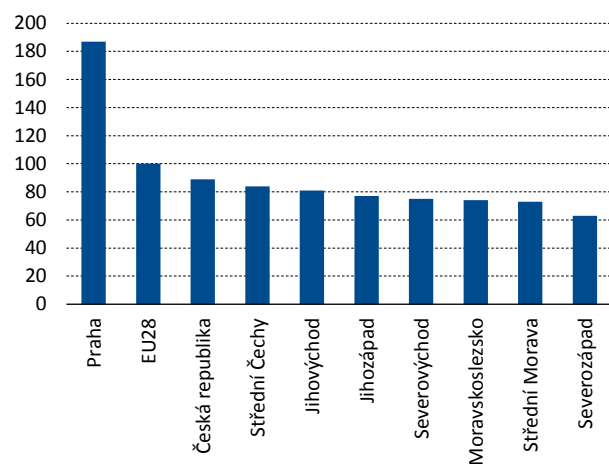
V České republice v roce 2018 dosáhl GERD (podíl veřejných a privátních výdajů na HDP) 1,93 %, což řadilo českou ekonomiku na 10. místo v rámci Evropské unie. Průměrná hodnota v EU28 činila 2,11 %, přičemž evropským lídrem v této oblasti jsou s podílem nad 3 % Švédsko, Rakousko, Německo a Dánsko. Podíl necelých 2 % v ČR představoval objem výdajů na výzkum a vývoj ve výši 102,8 mld. Kč. Z hlediska digitalizace ekonomiky a celé společnosti je klíčové rychlé připojení na internet a přechod na 5G.

Významné stávající strategické dokumenty: Inovační strategie ČR 2019-2030, Národní politika výzkumu, vývoje a inovací ČR 2016-2020, Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (2012), Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR - Národní RIS3 strategie 2014-2020 [akt. 2018], Digitální Česko (2018), Národní akční plán pro chytré sítě - NAP SG (2015), Národní plán rozvoje sítí NGA (2016), Národní strategie umělé inteligence ČR 2019-2035, Strategie zemského digitálního televizního vysílání ČR (2016), Akční plán mezinárodní spolupráce ČR ve výzkumu a vývoji a internacionalizace prostředí VaV 2017-2020, Meziřesortní koncepce podpory bezpečnostního výzkumu ČR 2017-2023 s výhledem do roku 2030, Strategický rámec Národního cloud computingu – eGovernment cloud ČR (2016), Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR 2014-2020 [akt. 2016].

Pilíř 7: Regiony, krajina a zemědělství

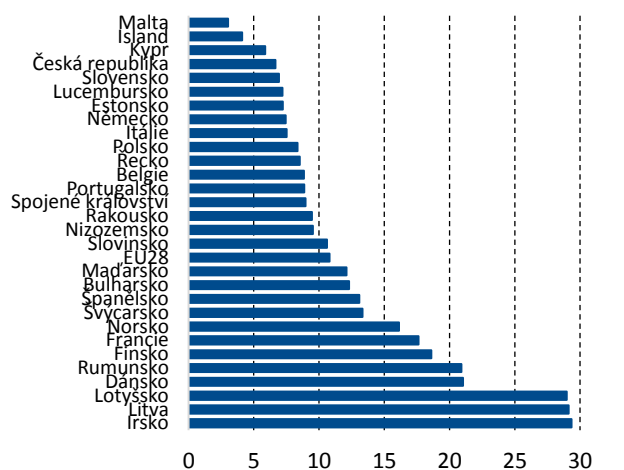
Významným pilířem hospodářské strategie je vyvážený rozvoj a konvergence regionů. Regionální politika se musí věnovat jak dalšímu rozvoji pólů růstu (velkých metropolí a aglomerací), tak regionům se ztíženými sociálními a ekonomickými podmínkami (např. uhelným regionům). V nejsilnějších prorůstových oblastech, jakými jsou doprava, energetika a digitální a znalostní ekonomika, musí být uplatňovány inovativní přístupy v souladu s principem Smart City, které povedou k podpoře podnikání v daném regionu. Pro příznivý rozvoj rurálních oblastí je nezbytné plně akceptovat koncepty chytré krajiny a chytrého zemědělství, které zahrnují udržitelné hospodaření s přírodními zdroji formou precizních postupů, udržitelnou zemědělskou produkci při snižujících se dopadech na životní prostředí, klima a kvalitu potravin. Vysoká robotizace pracovních procesů, vysoký podíl autonomního řízení (použití modernizovaných sklízecích strojů a traktorů využívajících GPS), a využití nezávislých ICT nahradí chybějící lidskou sílu a pomůžou optimalizovat spotřebu hnojiv a vody.

HDP na osobu v paritě kupní síly podle krajů ČR, 2017
(v % k průměrnému HDP v zemích EU28)

Pramen: data Eurostat, graf MPO

Skleníkové plyny vznikající v zemědělství, 2017
(v % k celkové emisí skleníkových plynů v dané zemi)

Pramen: data Eurostat, graf MPO

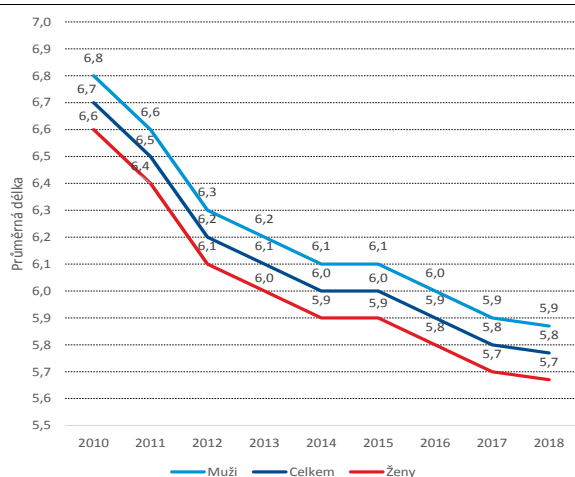
Vývoj v jednotlivých regionech ČR je značně diferencovaný. Zatímco v Praze dosahuje HDP na osobu výše 187 % průměru EU, v Severozápadních Čechách pouze 63 %. Důvodů může být celá řada, od odlišné struktury regionální ekonomiky (v Praze pracuje 10 % zaměstnanců v high-tech odvětví, na severozápadě ČR pouze 2,3 %) a rozdílnou socioekonomickou skladbu obyvatelstva (podíl vysokoškoláků na celkové populaci ve věku 24-64 let dosahuje v Praze 46 %, zatímco na severozápadě ČR pouze 14 %), až po skutečnost, že řada subjektů má sídlo v Praze, ale svou činnost realizuje (také) v jiném kraji. Zemědělství šetrné k životnímu prostředí by mělo mj. produkovat klesající emise skleníkových plynů. Zemědělství, které využívá 44 % území ČR, je zdrojem necelých 7 % z celkových emisí skleníkových plynů v zemi, což je čtvrtý nejnižší podíl ze zemí EU. I přes tento nízký podíl je potřeba prosazovat chytré zemědělství, které v budoucnu zajistí biodiverzitu v krajině.

Významné stávající strategické dokumenty: Akční plán Strategie regionálního rozvoje ČR 2019-2020, Koncepce bydlení ČR do roku 2020 (revidovaná), Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR 2014-2020, Politika územního rozvoje ČR, Strategický rámec hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje (2017), Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020, Program rozvoje venkova 2014-2020 - 5. aktualizované znění [akt. 2018], Koncepce na ochranu před následky sucha pro území České republiky (2017), Koncepce výzkumu, vývoje a inovací Ministerstva zemědělství 2016-2022, Program rozvoje venkova 2014-2020 - 5. aktualizované znění [akt. 2018], Strategie bezpečnosti potravin a výživy 2014-2020, Strategie resortu ministerstva zemědělství s výhledem do roku 2030, Politika ochrany klimatu v ČR (2017), Státní politika životního prostředí ČR 2012-2020 [akt. 2016], Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a environmentálního poradenství 2016-2025.

Pilíř 8: Zdraví

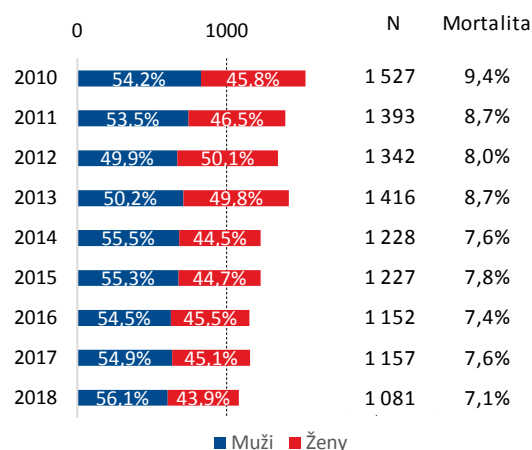
Zdraví je jednou ze zásadních priorit celé ČR a zdravotní stav obyvatel má významný ekonomický dopad na národní hospodářství. Zdravotnictví musí reagovat na současné trendy, jako je demografické stárnutí. Významné posílení primární péče a prevence povede k úspoře finančních prostředků na dalších úrovních poskytování zdravotní péče. Cílem je také nastavení motivačních mechanismů k udržení dostupnosti zdravotních služeb v méně atraktivních lokalitách a zlepšení koordinace zdravotních služeb. Je nezbytné zajistit lepší propojenost dlouhodobých zdravotních a sociálních služeb, aby byla zajištěna potřebná pomoc včas a na vhodném místě – doma pro ty, kteří tam mohou nebo chtějí zůstat a v odpovídajícím léčebném, rehabilitačním nebo sociálním zařízení pro ty, kteří doma zůstat nemohou. Reforma psychiatrické péče posunuje péči blíže k psychicky nemocným pomocí deinstitucionalizace a podporou zavádění center duševního zdraví ve všech regionech. V nemocniční péči dochází k narovnání financování pomocí DRG-restart. Podpora bude orientována na preventivní a screeningové programy, elektronizaci zdravotnictví, vstup inovací do systému, jak v případě léčivých přípravků, tak technologií, širší využití telemedicíny či umělé inteligence, rozhodování na základě reálných dat a zvyšování zdravotní gramotnosti. Klíčovou úlohou bude stabilizace personálu.

Délka akutních hospitalizací (s vyloučením porodů) v ČR velmi významně klesá

Průměrná délka akutních hospitalizací s vyloučením diagnóz O00 – O99 a Z30 – Z39 jako hlavních příčin hospitalizace
Pramen: ÚZIS 2010 – 2017

Hospitalizační mortalita (do 30 dnů) u akutního infarktu myokardu je nízká a v čase dále klesá

Pramen: NRHOSP 2010 - 2017

Průměrná délka akutních hospitalizací i po vyloučení diagnóz týkajících se porodů a těhotenství v čase klesá. Celkem byla průměrná délka akutních hospitalizací s vyloučením diagnóz O00 – O99 a Z30 – Z39 jako hlavních příčin hospitalizací v roce 2018 5,8 dne. To je téměř shodně jako v roce 2017 a o 0,9 dne méně než v roce 2010. Hospitalizační mortalita pro nemoci oběhové soustavy je v ČR nízká a odpovídá vysokým mezinárodním standardům. Mortalita v čase významně klesá. Například u akutního infarktu myokardu jde celkově za období 2010 – 2018 o pokles z 9,4 % na 7,1 %. Rovněž se zlepšuje 5leté relativní přežití u onkologických pacientů, především u pacientů diagnostikovaných se zhoubným novotvarem prostaty, ledvin a u pacientů se zhoubným novotvarem tlustého střeva a konečníku. Stále zvyšující se hodnoty přežití odráží zlepšující se kvalitu léčebné péče pacientů se zhoubnými novotvary v ČR.

Významné stávající strategické dokumenty: Strategický rámec rozvoje péče o zdraví v České republice do roku 2030, Strategický rámec Česká republika 2030, Zdraví 2020 - Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí s příslušnými akčními plány, Národní strategie elektronického zdravotnictví, Strategie reformy psychiatrické péče, Národní akční plán pro duševní zdraví 2020-2030, Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+, Národní koncepce realizace politiky soudržnosti po roce 2020.

Nástin implementace strategie

Předpokládá se formulace nástrojů v několika úrovních: ve formě legislativních opatření, zacílení priorit vládních výdajů, specifických fyzických projektů.

Konzistentní s Hospodářskou strategií by mělo být zacílení fondů EU v ČR, Národní investiční plán i příprava státního rozpočtu a priority rozpočtových výhledů.

Strategie je vrcholovou strategií, měla by proto přispět k správnému zacílení hlavních nástrojů hospodářské politiky a jejich vzájemnému provázání. Bude propojena na ostatní dílčí strategie.

Strategie má také přispět k celkově vyšší efektivitě hospodářské politiky, omezení příp. duplicit, snížení administrativních a transakčních nákladů, a to jak na straně státu, tak i na straně občanů, podniků a dalších institucí.

Tam, kde to bude účelné, budou konkrétní nástroje rozpracovány v rámci akčního plánu a řízeny projektovými týmy s jasně definovanými gescemi, odpovědnostmi a harmonogramem.

Nad rámec pilířů, které jsou v materiálu podrobně rozpracovány, budou při tvorbě strategie zapracována následující východiska:

- provázanost ČR na další evropské ekonomiky, zejména na německou;
- vliv evropských politik na tvorbu hospodářské strategie ČR;
- exportní strategie coby nedílná součást budoucí hospodářské strategie;
- rozpracování klíčové oblasti sociálních služeb a péče o seniory;
- sektor služeb jako dominantní složka HDP (asi 70 %);
- obchod coby součást pilíře podnikání a obchod;
- role cestovního ruchu v pilíři regiony;
- hrozba nedostatku zaměstnanců ČR v některých sektorech;
- úloha zaměstnavatelů při rekvalifikaci zaměstnanců;
- přihlídnutí k členění cílů Agendy 2030 přijaté OSN.

Organizace tvorby strategie

Struktura a složení projektového týmu

Organizací tvorby bude pověřen místopředseda vlády a ministr průmyslu a obchodu. V rámci resortu Ministerstva průmyslu a obchodu budou pro podporu tvorby strategie využity stávající kapacity.

Zadavatel tvorby strategie:	vláda ČR
Gestor tvorby strategie:	místopředseda vlády a ministr průmyslu a obchodu
Koordinátor tvorby strategie:	náměstek ministra průmyslu a obchodu (náměstek člena vlády)
Poradní výbor tvorby strategie:	zástupci hospodářských a sociálních partnerů, akad. a vědecké obce
Tým pro tvorbu strategie:	odbor ekonomických analýz MPO
Pracovní skupiny:	zřízeny dle jednotlivých tematických okruhů ze zástupců státní správy tak spolupracujících subjektů
Manažer komunikace a publicity:	ředitel odboru komunikace MPO
Schvalovatel strategie:	vláda ČR

Náklady na tvorbu strategie

Náklady na tvorbu strategie:	Tvorba strategie nepočítá s žádnými přímými náklady kromě výdajů na publicitu (tisk a marketing strategie, které budou hrazeny z rozpočtu MPO) apod.
-------------------------------------	--

Zainteresované strany

Zainteresovanými stranami jsou především orgány státní správy, vč. poradních orgánů vlády, obce a kraje, hospodářští a sociální partneři zastoupení v rámci tzv. Tripartity - Českomoravská konfederace odborových svazů, Asociace samostatných odborů, Svaz průmyslu a dopravy České republiky a Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů. Dále zástupci Hospodářské komory České republiky, Asociace malých a středních podniků a živnostníků, Agrární komory České republiky a dalších profesních svazů a asociací. Dále je příprava diskutována se zástupci akademické obce a výzkumných organizací - Česká konference rektorů, Asociace výzkumných univerzit ČR, Asociace výzkumných organizací a Akademie věd ČR.

Aktivity a rámcový harmonogram tvorby strategie

Týden	Činnost
13. - 17. ledna 2020	Roztřídění strategických dokumentů v rámci působnosti resortu dle následujících kritérií: <ul style="list-style-type: none">- s vysokou relevancí pro HS,- bez relevance k HS, ale významné pro jinou oblast,- neplatné, či na zvážení ke zrušení,- plánované či vznikající strategie. Nominace členů Pracovní skupiny pro tvorbu strategie
Týden 20. – 25. ledna 2020	Individuální konzultace (1-2 hodiny) pro tematické sladění obsahu kapitol a hlavních nosných myšlenek, které přispějí zvýšení konkurenceschopnosti, posunu v GVC, deregulaci, zefektivnění úkonů apod. (viz pilíře dle WEF); dále budou diskutovány možnosti řízení a monitoringu
Týden 27. – 30. ledna 2020	Rozeslání stakeholderům pro zpětnou vazbu
Týden 03. – 07. února 2020 a Týden 10. – 14. února 2020	Rozpracování dokumentů dle odsouhlasené osnovy
Týden 17. – 21. února 2020	Revize dokumentu MPO
Týden 24. – 28. února 2020	Připomínkování stakeholderů
dále	Finalizace a zapracování připomínek

Zajištění implementace

Řada konceptů a strategií v minulosti narazila na fázi implementace. Výsledná strategie tak musí zůstat stručná, přehledná a zaměřit se na omezený počet základních cílů, od kterých se ostatní odvíjejí. Cílem nebude postihnout veškeré kroky, pro ty budou určeny separátní strategie a pracovní skupiny.

Každý pilíř a jednotlivé cíle budou mít konkrétního garanta, časový harmonogram a zdroj financování nutný k jeho naplnění.

Rizika tvorby strategie

Rizika jsou převážně organizačního a věcného charakteru. Hlavním organizačním rizikem realizace projektu je množství a rozmanitost zainteresovaných stran. Klíčovou roli tak sehráje transparentní a přehledná komunikace. Z hlediska věcného je hlavním rizikem protichůdnost názorů některých zainteresovaných stran o základních směrech, cílech a opatřeních, kterým by se měla hospodářská strategie věnovat.

Návrh dalšího postupu

Vládě České republiky se předkládají Teze Hospodářské strategie České republiky 2020–2030. Vláda ČR bere tento dokument na vědomí a ukládá místopředsedovi vlády a ministru průmyslu a obchodu vypracovat Hospodářskou strategii České republiky 2020–2030 (Czech Republic: The Country For The Future) s termínem předložení vládě ČR v červnu 2020. Ostatním ministrům vláda ČR ukládá poskytnout součinnost při její přípravě.

Příloha - Pozice ČR v mezinárodním srovnání konkurenceschopnosti dle Světového ekonomického fóra

Mezinárodní konkurenceschopnost je jedním z klíčových indikátorů pro sledování a vyhodnocení úspěšnosti zvolené hospodářské strategie. Konkurenceschopnost státu je ovlivněna širokou škálou faktorů, které přispívají k atraktivitě země v mezinárodním prostředí. Konkurenceschopnost je důležitým ukazatelem ekonomické síly státu, jenž také odráží blahobyt obyvatelstva. Jakkoliv je **měření konkurenceschopnosti napříč různými sektory a oblastmi ekonomiky obtížné**, sestavuje Světové ekonomické fórum již od roku 2004 žebříček zemí na základě vlastního indexu globální konkurenceschopnosti. Ve své poslední zprávě z října 2019 autoři porovnávají konkurenceschopnost 141 zemí ve čtyřech hlavních oblastech:

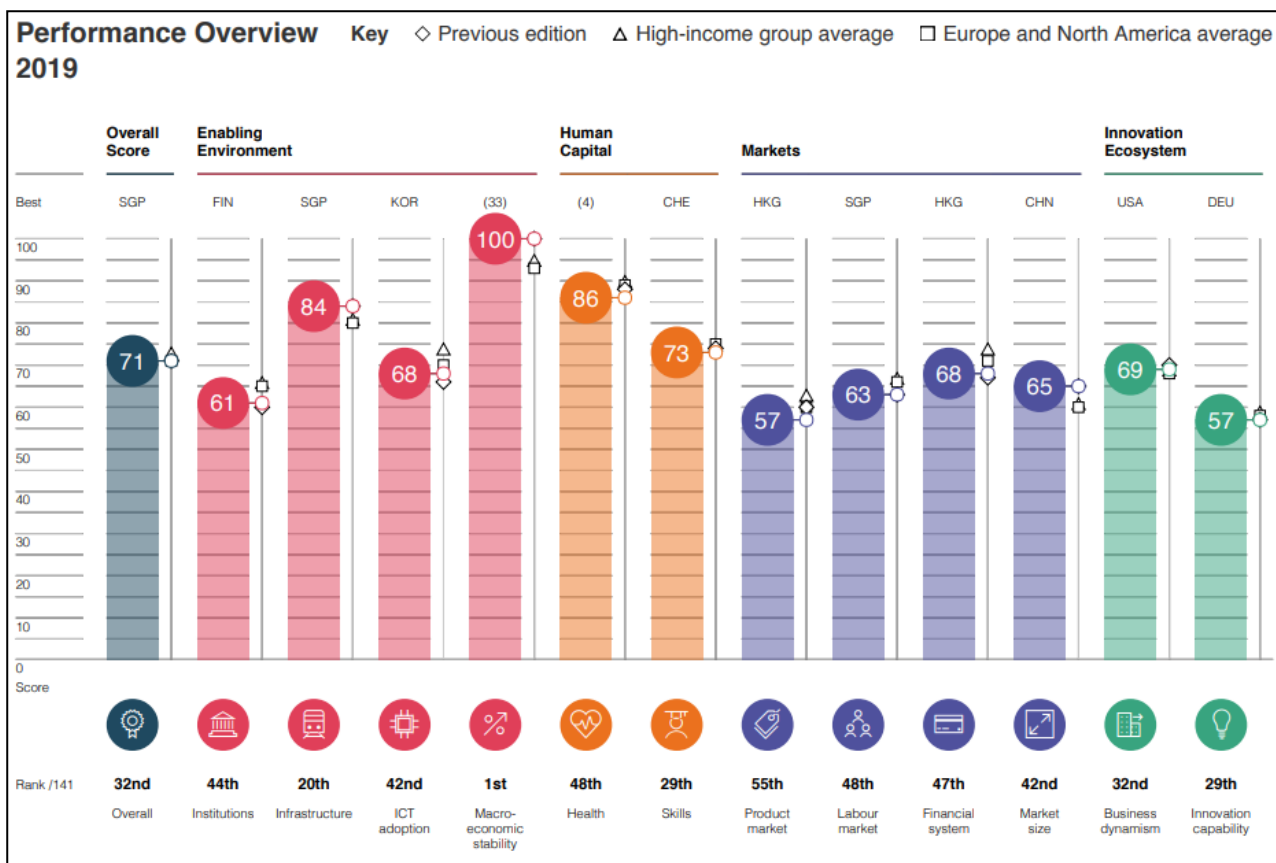
1. základní prostředí (instituce, infrastruktura, osvojování si ICT, makroekonomická stabilita);
2. lidský kapitál (zdraví, vzdělání a dovednosti);
3. trhy (trh výrobků, trh práce, finanční systém, velikost trhu);
4. inovační prostředí (dynamika podnikání, inovační kapacity).

Index poskytuje celistvý pohled na ekonomiku, čímž pomáhá tvůrcům hospodářské politiky se stanovováním cílů hospodářské strategie a monitorováním pokroku. V jádru indexu přitom nadále zůstává prvek konkurenceschopnosti jako základní faktor ekonomického růstu. S ohledem na komplexnost, detailní členění a mezinárodní porovnatelnost byl index globální konkurenceschopnosti Světového ekonomického fóra zvolen za klíčový ukazatel pro nastavení a hodnocení národní hospodářské strategie. K jednotlivým částem indexu byly na základě expertního úsudku přiřazeny pilíře Hospodářské strategie.

Česká republika se v roce 2019 umístila na 32. místě se skóre 70,9 bodů. Na špici celkového žebříčku konkurenceschopnosti došlo meziročně ke značným změnám. Singapur (84,8) na prvním místě vystřídal Spojené státy (83,7), Hongkong (83,1) se posunul o čtyři místa na třetí příčku, naopak Německo (81,8) se z pomyslné bronzové příčky propadlo až na sedmou pozici.

Česká republika dosáhla dle starší metodiky nejlepšího výsledku na 29. pozici ve vydání 2006–2007, tedy před globální ekonomickou recesí. Po velké recesi nastalo postupné oslabování české konkurenceschopnosti, které je patrné i z poklesu indexu. Nejhorší pozici (46. místo) ČR získala ve vydání 2013–2014, a to zejména v důsledku ekonomické krize a následné recese v letech 2012–13, kdy ekonomika ČR procházela výrazným ochlazením. Od vydání 2015–2016 se ČR nachází kolem 30. místa, což se nezměnilo ani po metodologické změně a zpětnému propočtu pro rok 2017.

Současný stav je dán zejména umístěním v pilířích trhu produktů, zdraví, finančního systému a dynamiky podnikání. Dle indexu jsou nejslabšími místy české ekonomiky trh produktů (až 55. příčka ze 141 zemí), trh práce, zdraví (obě 48.) a finanční systém (47.). Naopak nejlépe na tom ČR je v makroekonomické stabilitě, kde s dalšími 32 státy dosáhla plný počet 100 bodů a je na prvním místě, dále v infrastruktuře (20.), inovačních kapacitách a vzdělání a dovednostech (obě 29.). Z hlediska vzdálenosti od ideálního státu je ČR po makroekonomické stabilitě nejbliže ve zdraví a infrastruktuře, kde dosahuje skóre nad 80 bodů.

Zdroj: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2019/economy-profiles/#economy=CZE>

Silné a slabé stránky sestavené podle indexu globální konkurenceschopnosti Světového ekonomického fóra

Název a popis pilíře (pořadí – skóre)	„Silné stránky“	„Slabé stránky“
<p>1. pilíř: Instituce (44 - 60,9) Zachytává důležitost institucí, které působí na stabilitu a posléze konkurenceschopnost země. Klíčovým aspektem je schopnost státu ochránit investice a spravedlivě rozhodovat, přičemž se musí snažit o minimalizaci administrativních nákladů.</p>	<p>Subpilíř se skóre nad hodnotou GCI 4.0 pro ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> Výskyt terorismu (72 - 99,8) Počet vražd na 100 000 ob. (15 - 99,7) Platné smlouvy o životním prostředí (26 - 86,2) Index kvality správy půdy (20 - 83,3) Organizovaný zločin (20 - 78,9) World Press Freedom Index (35 - 75,1) Regulace energetické účinnosti (18 - 74,8) Regulace obnovitelné energie (27 - 71,1) 	<p>Subpilíř se skóre pod hodnotou GCI 4.0 pro ČR</p> <ul style="list-style-type: none"> Síla auditorských a účetních standardů (42 - 69,8) Spolehlivost policejních služeb (45 - 66,4) Ochrana duševního vlastnictví (34 - 65,2) Vlastnická práva (49 - 62,3) Index elektronické účasti (89 - 61,8) Transparentnost rozpočtu (25 - 61,0) Rozsah správy akcionářů (64 - 60,0) Index vnímání korupce (36 - 59,0) Soudní nezávislost (48 - 58,1) Rozsah regulace střetu zájmů (68 - 57,0) Sociální kapitál (65 - 50,0) Adaptabilita právního rámce na digitální obchodní modely (72 - 42,7) Vláda zajišťující stabilitu politiky (95 - 42,3) Účinnost právního rámce při řešení sporů (85 - 41,0) Reakce vlády na změnu (87 - 40,1) Účinnost právního rámce v národních předpisech (96 - 33,6) Dlouhodobá vize vlády (111 - 33,2) Zátěž vládní regulace (121 - 29,1)

Název a popis pilíře (pořadí – skóre)	„Silné stránky“ Subpilíře se skóre nad hodnotou GCI 4.0 pro ČR	„Slabé stránky“ Subpilíře se skóre pod hodnotou GCI 4.0 pro ČR
2. pilíř: Infrastruktura (20 - 83,8) Ukazuje na důležitost infrastruktury, která umožňuje přepravit materiál a pracovníky a snižuje tím náklady společnosti.	Hustota železnice (3 - 100,0) Míra elektrifikace (2 - 100,0) Vystavení nebezpečné pitné vodě (32 - 99,2) Ztráty elektrické energie (26 - 98,3) Index připojení na silnici (17 - 92,2) Spolehlivost dodávky vody (19 - 91,0)	Účinnost služeb letecké dopravy (47 - 67,5) Účinnost vlakových služeb (25 - 58,3) Připojení na letiště (54 - 56,5) Kvalita silnic (78 - 48,5)
3. pilíř: osvojení ICT (42 - 68,4) Vyzdvihuje potřebu rozšíření informačních a komunikačních technologií, jenž ve velké míře přispívají k hospodářskému pokroku, mezi širokou veřejností.	Předplatné mobilních telefonů (66 - 99,3) Uživatelé internetu (40 - 80,7)	Internetové předplatné s pevným širokopásmovým připojením (28 - 59,9) Internetové předplatné Fiber-to-the-home / building (41 - x) Předplatné mobilního širokopásmového připojení (47 - x)
4. pilíř: Makroekonomická stabilita (1 - 100,0) Zakládá na potřebě udržení dlouhodobého růstu bez výrazných výkyvů, které by ohrozily investiční potenciál země.	Inflace (1 - 100,0) Dluhová dynamika (1 - 100,0)	
5. pilíř: Zdraví (48 - 85,6) Délka dožití a zdraví jsou klíčové pro schopnost pracovní síly vytvářet přidanou hodnotu.	Střední délka života přizpůsobená zdraví (47 - 85,6)	
6. pilíř: Vzdělání a dovednosti (29 - 72,9) Kvalifikovaná pracovní síla je schopna vytvářet nové příležitosti pro rozvoj a růst konkurenceschopnosti.	Očekávaná délka studia (19 - 93,5) Průměrné roky školní docházky (15 - 84,9) Poměr žáků k učitelům v základním vzdělávání (72 - 77,7)	Digitální dovednosti mezi aktivní populací (41 - 63,0) Kvalita odborného vzdělávání (45 - 58,1) Rozsah školení personálu (39 - 58,0) Dovednost absolventů (46 - 56,9) Kritické myšlení ve výuce (79 - 39,1) Snadnost nalezení kvalifikovaných zaměstnanců (134 - 37,5)
7. pilíř: Trh produktů (55 - 57,3) Snadnost přesouvání materiálu a zboží, konkurence mezi podniky nebo dotace ze strany státu ovlivňují rozhodování podnikatelů a tím i konkurenceschopnost celé ekonomiky.	Obchodní tarify (7 - 92,5)	Konkurence ve službách (56 - 69,0) Rozšířenost necelních překážek (32 - 65,5) Efektivnost hraniční kontroly (30 - 57,2) Rozsah dominantního postavení na trhu (34 - 54,7) Narušení hospodářské soutěže v oblasti daní a subvencí (116 - 35,3) Složitost tarifů (113 - 31,6)
8. pilíř: Trh práce (48 - 63,3) Tok pracovní síly a její flexibilita umožňují přemístění zdrojů k odvětvím, které mají větší potenciál. Současně je potřeba dbát na práva zaměstnanců a na vytvoření pracovního trhu, jenž je atraktivní pro investory i pracovníky.	Index práv pracujících (14 - 90,0) Poměr mezd a placených zaměstnankyň k mužským pracovníkům (42 - 80,6) Flexibilita stanovení mezd (15 - 78,2)	Spoléhání se na profesionální řízení (27 - 70,0) Aktivní politiky trhu práce (11 - 66,4) Náklady na propuštění nadbytečného pracovníka (93 - 66,0) Spolupráce v pracovněprávních vztazích (48 - 61,7) Celkové odvody z práce (135 - 57,8) Plat a produktivita (40 - 56,8) Snadnost najímání zahraničních pracovníků (116 - 43,3) Náborové a propouštěcí postupy (101 - 42,4) Vnitřní pracovní mobilita (133 - 34,3)
9. pilíř: Finanční systém (47 - 67,6) Zdravý finanční systém je klíčové pro fungování celé ekonomiky. Bez možnosti bezpečného získání finančních prostředků hrozí stagnace nebo dokonce úpadek celé ekonomiky.	Úvěrová mezera (1 - 100,0) Poměr regulačního kapitálu bank (58 - 100,0) Bankovní úvěry v selhání (65 - 93,5) Zdraví bank (22 - 80,9)	Financování malých a středních podniků (35 - 56,5) Domácí úvěr soukromému sektoru (69 - 53,6) Pojištění na životní a neživotní pojištění (38 - 53,5) Dostupnost rizikového kapitálu (32 - 46,6) Tržní kapitalizace (71 - 23,6)
10. pilíř: Velikost trhu (42 - 64,8) Velkost trhu odráží rovněž jeho odolnost vůči nepříznivým externím vlivům, které mohou negativně ovlivnit budoucí vývoj ekonomiky.	Dovoz zboží a služeb (15 - x)	Hrubý domácí produkt (47 - x)

Název a popis pilíře (pořadí – skóre)	„Silné stránky“ Subpilíře se skóre nad hodnotou GCI 4.0 pro ČR	„Slabé stránky“ Subpilíře se skóre pod hodnotou GCI 4.0 pro ČR
11. pilíř: Dynamika podnikání (32 - 68,7) Jednoduchost založení podniku a přívětivé podnikatelské prostředí jsou důležité ukazatele pro podnikatele. A právě zdravý podnikatelský sektor přispívá v největší míře k růstu konkurenceschopnosti.	Náklady potřebné k zahájení podnikání (24 - 99,5) Síla insolvenčního rámce (9 - 87,5) <i>Čas potřebný k zahájení podnikání (111 - 75,9)</i> <i>Míra návratnosti insolvence (27 - 72,6)</i>	Ochota delegovat pravomoc (30 - 65,2) Růst inovativních společností (49 - 55,2) Společnosti přijímající rušivé myšlenky (50 - 47,8) Postoje k podnikatelskému riziku (102 - 45,7)
12. pilíř: Inovační schopnost (29 - 56,9) Neustálý výzkum, vývoj a inovace jsou klíčem k dlouhodobému udržitelnému růstu.	Aplikace ochranných známek (27 - 88,9) Vědecké publikace H Index (32 - 88,6)	Patentové přihlášky IP 5 (27 - 62,8) Mezinárodní patentové přihlášky IP5 (23 - 60,7) Rozmanitost pracovní síly (74 - 56,6) Výdaje na výzkum a vývoj (22 - 55,9) Spolupráce s více účastníky (43 - 50,5) Stav vývoje klastrů (69 - 46,8) Sofistikovanost kupujícího (104 - 35,4) Skóre význačnosti výzkumných institucí (24 - 22,8)

Zdroj: data WEF, tabulka MPO

Pozn.: V závorkách je uvedené pořadí a skóre pilířů. "X" značí, že pro daný ukazatel WEF neuvádí skóre.

Kurzívou jsou značené ukazatele, které jsou nad celkovým skóre ČR (>70,9), nicméně jsou pod celkovým skóre státu na 20. příčce. Jednotlivé ukazatele nemají v rámci indexu stejnou váhu.